

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Consolidarea economică a României

Noul guvern prin asigurare libertății economice va relua legăturile comerciale și industriale a României cu statele din Europa

Cu Bulgaria sunt în curs, iar cu Germania și Ungaria se vor începe tratativele comerciale — Germania cere desființarea controlului financiar aplicat asupra României — Imprumutul

În „Ardealul Economic” trecut am schițat detaliat programul noului guvern, program, care s'a elaborat cu scopul de-a scoate țara din impasul, în care se sbate. Activitatea, pe care d. Mihai Popovici, ministru de finanțe, o dezvoltase până acuma, de altfel pare a justifica realizarea programului, în urma căreia situația financiară desigur se va ameliora, pentru că viața economică rămână să aibă o proptea serioasă.

Programul economic al noului guvern a satisfăcut așteptările opiniilor, iar declarațiile, pe care le-au făcut până acuma dnii miniștri de finanțe, comerți și industrie se dovedesc a servi principiile consolidării.

Aranjarea legături or României cu streinătatea

Găvernului precedent i-s'a imputat, că a avut o atitudine extraordinar de rigidă față de capitalul strein. În politica financiară,

de la început se lansa principiul revalorizării leului

ca unica soluție practică pentru stabilizarea cursului valutei noastre.

În timpul, în care industria, comerțul și viața financiară la noi se sbatea în marea criză de numerar,

capitalul strein era împiedecat prin legi și diferite dispoziții de-a veni în țară, ca să ne scoată din greutățile în cari eram.

În astfel de împrejurări România a rămas la o parte din orbita economiei internaționale, în care erau toate celelalte țări. Relațiile economice, pe care le-am avut cu diversele țări, încetul cu încetul s'au rupt, iar cu țările învinse

nu ne-am putut relua legăturile economice din cauza politicii financiare de izolație.

În urma acestor îngrădiri, cea mai mare parte a statelor europene nu a avut în vedere capacitatea comerțului și industriei române și nici interesele internaționale ale acestora, fiindcă

n'am avut convenții internaționale industriale, comerciale și financiare,

cari să ne normalizeze relațiile din streinătate. Nici chiar cu țările vecine n'am avut convenții economice, deși ni-se urgitau.

La toate aceste să mai adăugăm și criza economică, dispozițiile vamale imposibile, mizeriile de transport și alte inconveniente și vom putea constata ușor, că nu era posibil să evităm ceea ce am înregistrat: regresarea exportului, pe când

industria și agricultura română și-a pierdut egemonia

încât au fost nevoite să-și cedeze piețele, pe care le-au avut mai înainte.

Programul noului guvern

În România organizațiile de brauze se luptau în zadar pentru ca să-și apere interesele existențiale, pe când cele din alte state europene și-au încheiat o mulțime de convenții de reciprocitate. În consecință cu cea mai mare bucurie luăm la cunoștință că guvernul dlui Maniu anunță pace economică și reciprocitate cu toate țările.

Guvernul este hotărât chiar să încheie convenții economice cu toate țările,

pentru ca să se poată consolida situația și la noi. Tratativele necesare s'au

Germania intervine pentru România

Atitudinea noului guvern a contribuit în foarte mare măsură la înlesnirea legăturilor și cooperării capitalului strein la viața economică din România. Astfel tratativele împrumutului avansează favorabil, România ajungând să fie simpatizată și de cercurile economice internaționale, încât împrumutul de stabilizare se speră să se semneze în scurt timp. În special

în Germania este o atmosferă de tot favorabilă României.

Și această atmosferă se va mai intensifica în urma acordului comercial

și început în acest scop, în primul rând cu vecina Bulgaria, una dintre cele mai importante țări din Balcani, din punctul de vedere al transitului.

După ce se va aranja și chestia procesului optanților, va urma convenția economică cu

punctul de vedere al exportului,

Ungaria foarte importantă din fiindcă prin Ungaria ne putem înlesni legăturile cu occidentul. Convenția este importantă și din punctul de vedere al importului, fiindcă vom putea ajunge mai ieftin la produsele de cari avem nevoie și cari deocamdată nu se pot produce în România.

Câteva date eclatante despre relații e cu streinătatea

Importanța necesității legăturilor economice cu streinătatea, ne-o dovedește mai eclatant statistica Ministerului de Comerț, care ne arată, că în ultimele luni din România abea s'a exportat 85—110 kgr. de rapiță sălbatică, atunci, când Ungaria are nevoie de considerabile cantități. În Franța, Germania, Italia, Belgia etc. se exportează de asemenea stocuri sub minimum, iar Bulgaria și Egiptul, cari erau piețele României, abea nu mai găsim produse române.

Din acest motiv au devenit atât de urgente convențiile economice cu streinătatea.

proiectat cu Germania. În urma atmosferii favorabile create României, acuma

și băncile germane „D” au hotărât să participe la avansarea împrumutului de stabilizare română.

Aceste bănci, constituite într'un puternic concern „D”, sunt: Discout Gesellschaft, Dresder Bank, Deutsche Bank, Darmstädter Bank și altele cu inițiala „D.”

Președintele marelui trust bancar „D”, dl Solmsen, chiar zilele acestea

a încheiat un acord cu consorțiul franco-american, care urmează să avanseze României împrumutul. Băncile germane în schimb pretind numai, ca să fie egal tratate în România cu cele franceze și americane.

Directorul trustului german a adus chiar la cunoștința consorțiului franco-american ca în actualele împrejurări

să nu se mai tină România sub controlul financiar sever de până acuma

și, dacă se poate, să se desființeze complet acest control.

Schimbarea de front a capitalului german față de România, este de foarte mare importanță pentru viața economică din România, fiindcă am ajuns la etapa, care ne restabilește încrederea și creditul pe piețele streine.

Acesta este primul pas spre consolidarea internă și externă.

Fabrica de împletituri și țesături de sârmă Pásztori și Hettmann din Brașov, a ajuns în fața unei uriașe dezvoltări, eu toată și până acuma a fost cea mai mare fabrică de acest soi de produse în țară.

Proprietarii, — cari de mai mulți ani au fondat fabrica, dezvoltându-o mereu, până ce a devenit cea mai mare întreprindere de acest soi de produse în țară — au hotărât să-și modernizeze impozanta fabrică la nivelul celor similare din streinătate. Un șef al marelui întreprinderi a și fost în vară la Berlin, unde a cumpărat mai multe mașini moderne în acest scop.

În legătură cu modernizarea, se va electriza întreaga uzină, sporind capacitatea de producere și îmbunătățind mai considerabil și calitatea produselor, de altfel excelente și acuma. Când lucrările vor fi terminate, vom da amănunte detaliate.

Terjeszkekik a Brassói Népbank Részvénytársaság

A pénztintézet affilia a Bölöni Takarékpénztár

A mult hé en tartotta meg a Bölöni Takarékpénztár Rt. rendkívüli közgyűlését, amelyen egyhangu határozattal kimondotta a Brassói Népbank-kal való fuzióját. A Bölöni Takarékpénztár Rt. ilyenformán a jövő en, mint a Brassói Népbank apácai fiókja fog működni. A fiók vezetői dr. Gáspár Sándor és dr. Tana Endre igazgatók. Ezzel a fuzióval a Brassói Népbank, amely a Barcaság egyik legszolidabb és legkomolyabb középintéze, üzletkörét az eddiginél a Székelyföldön még jobban kiterjesztette és ilyenformán vidéki üzleti összeköttetéseit egy új, erős oszloppal erősítette meg.

Sindicatul Spirțului din România speră îmbunătățirea situației

Industria și comerțul de spirț speră ca guvernul va reduce impozitul spirțului creind un regim sănătos de beuturi spirțuoase și anuind inconvenientele diluării — Viața economică și interesele de stat pretind menținerea Sindicatului Spirțului

În urma schimbării regimului organizațiile economice au ajuns în fața unor noi orientări,

oferindu-li-se noi tărâmură de activitate

pentruca să-și poată aduce în concordanță interesele cu principiile și legile ideii economice noastre naționale.

Dintre toate organizațiile însă, prima, care a mișcat mai întâi, a fost „Sfatul Negustoresc” și „Uniunea Corporațiilor Comercianților”, cari în 11 și 12 Noembrie au avut un impozant congres în București. La acest congres, guvernul a fost reprezentat prin dl. Virgil Madgearu, ministrul industriei și comerțului. Dsa cu această ocazie s'a declarat aderent al libertății comerțului, promițând remediarea radicală a doleanțelor juste, precizate de comercianți.

Organizația U. G. I. R. de asemenea își caută noi orientări, iar „Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț din România de asemenea își pregătește un nou program de muncă. În astfel de împrejurări este indiscutabil, că și

Sindicatul Spirțului S. A. care reprezintă industria spirțului din România tot așa a ajuns în fața unor noi orientări,

fiind unul dintre cei mai importanți factori ai economiei naționale

Sindicatul Spirțului este indispensabil

Guvernul dlui Maniu și ministrul de specialitate al acestui guvern, dl. Mihai Popovici, știu foarte bine, că Sindicatul Spirțului

nu este o întreprindere de interese individuale, ci un organism de colectivitate.

pe care necesitatea l-a adus la suprafață și care din punctul de vedere al economiei naționale și organismului de stat, a devenit indispensabil.

In statele occidentale guvernele le-au creat pentru că și aici o branșă compactă, organizată în colectivitate.

În Anglia, Franța, Germania, Austria și Ungaria organizarea sindicatelor de spirț s'a impus de către guvern pentru a contribui la echilibrarea bugetelor statului și nici România nu se poate sustrage dela această imperioasă necesitate

și nici dela rezolvirea problemelor, cari sunt în legătură cu această branșă, probleme, pe cari alte state le-au adoptat după încercări și experiențe de mai mulți ani.

Sindicatul Spirțului este necesar și indispensabil și pentru motivul, că

nici într-o branșă nu este atât de accentuată concurența și oferta, ca și în branșa beuturilor spirțuoase și această concurență numai Sindicatul Spirțului o poate calma.

Activitatea Sindicatului Spirțului

le din România, care contribuie mai mult la consolidarea vieții economice: industriale, comerciale, agricole etc.

Sindicatul Spirțului a avut de luptat foarte mult și în regiul trecut, cu cel mai expert exponent al guvernului liberal, cu dl. Vintilă Brătianu, căutând să-i convingă pe membri guvernului despre imposibilitatea dispozițiilor legii Garoflid și documentând, că

economia națională și fiscalul pierde foarte mult în urma politicii greșite, ce se exercită față de industria și comerțul de beuturi spirțuoase.

Totodată a arătat, că politica aceasta greșită este dăunătoare țării și din punct de vedere social, fiindcă

dă impuls fabricării ilegale de spirț și beuturi spirțuoase, cari se produc fără să fie supuse taxelor și impozitelor legale către stat.

Și aceste beuturi de contrabană sunt dezastruoase și din punct de vedere sanitar pentru populație, pe lângă că se sustrag dela achitarea impozitelor legale către stat. S'a dovedit chiar că

în urma noului regim de beuturi spirțuoase, bugetul statului s'a redus cu câteva miliarde.

este indispensabilă și pentru motivul, că distribuția spirțului să fie centralizată, iar producția, oferta și cererea echilibrată, evitând, prin control sever, ca să ajungă în circulație produse neigienice și dăunătoare din punct de vedere sanitar.

Menținerea Sindicatului Spirțului o reclamă și interesele superioare de stat, ca și în alte țări moderne, după cum am arătat, încât favorizarea acestei organizații de către stat este chiar o necesitate indispensabilă și din punct de vedere social.

Sindicatul Spirțului, centralizând toate fabricile de spirț, fără deosebire, dacă sunt industriale sau agricole aceste fabrici,

prin controlul ce execută, asigură fiscalului un considerabil profit sigur în impozite de spirț.

Și încașarea acestui impozit nu constituie nici o sarcină pentru fise, iar în buget acest profit poate figura, ca un venit sigur.

Experiențele din anul trecut ne-au dovedit, că Sindicatul Spirțului este o instituție, care, dacă nu era, trebuia creată de către stat și cu spriginul statului, fiindcă

în lipsa unui regim corespunzător de beuturi spirțuoase, nefiind legături armonice între industrie, comerț și stat, Sindicatul Spirțului a fost acela, care a luptat și muncit pentru consolidare, fără de care nu numai industria spirțului, ci și fiscalul ar pierde foarte mult și din punct de vedere material.

Guvernul liberal era dispus, ca să reducă impozitele și să suprimă diluarea

Situația creată și deficitul înregistrat în buget, au convins și pe dl. Brătianu, atât de mare adversar al industriei și comerțului beuturilor spirțuoase — ca să-și schimbe atitudinea, făcând concesii industriei spirțului. Trăitivele dintre reprezentanții Sindicatului Spirțului și dl. Vintilă Brătianu au fost încoronate de succes, fiindcă ministrul de finanțe al guvernului liberal s'a convins despre

necesitatea reducerii impozitelor spirțului și desființării obligativității de diluare.

Sindicatul Spirțului poate înregistra aceste concesii, ca un important succes al activității sale, succese, ale căror realizare nu mai poate fi nici vorba deocamdată, după căderea regimului angajat, necesitându-se noi demersuri.

Nouile demersuri, după cum suntem informați, s'au și pornit de către reprezentanții Sindicatului Spirțului, cari au intervenit acum la dl. Mihai Popovici, ministru de finanțe în guvernul dlui Maniu și se constată, că

și noul ministru de finanțe

Statul a pierdut aproape trei miliarde impozit de spirț

În ultimul timp chiar dl. Vintilă Brătianu a accentuat, că în urma aplicării legii Garoflid și

din cauza că nu exista Sindicatul Spirțului, în buget a survenit un deficit de aproape trei miliarde

din impozite pe spirț, din cauza noului regim nesigur al spirțului, în care, stânjenindu-se fabricarea spirțului impus, s'a intensificat fabricarea spirțului și beuturilor spirțuoase clandestine, în urma căruia s'a înregistrat marcele deficit în bugetul Statului, de aproape trei miliarde.

este pentru remediarea doleanțelor juste ale industriei spirțului din România.

Guvernul însă în prezent este preocupat de evenimentele politice și astfel numai peste câteva săptămâni va putea începe reformele economice necesare. Dar cu toate acestea, de pe acum se poate prezice, că nimenea nu crede, ca guvernul dlui Maniu și ministrul de finanțe al acestui guvern să nu remedieze doleanțele juste ale industriei spirțului.

Astfel se speră, că

noul guvern în scurt timp va revizui și legea Garoflid,

modificând articolele, cari suat în detrimentul industriei și comerțului de spirț și în consecință de beuturi spirțuoase, prin urmare ale venitelor Statului.

„Ardealul Economic”, care întotdeauna a ținut la suprafață orice problemă economică, și-a făcut numai datoria, schițând doleanțele și inconvenientele ce se evidențiază și în industria spirțului și sperăm, că cu contribuțiile noastre, vom lămurii multe opinii greșite, pentru a remedia răul.

Az ujromániai villamosüzemek kommercializálása

N gy cikkben számolt annak idején az „Ardealul Economic—Erdélyi Közazdaság a másjban megtartott közgyűlésről, amely az erdélyi és bánági villanótelepek Uniója Sibiuban tartott. Ezen a kongresszuson szövétték

az erdélyi és bánági községi villamos műveknek kereskedelmi alapokra való fektetését.

Amint most értesülünk, a szövetség a Marosvásárhelyt tartott legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy

a kormánytól memorandumban kéri ama rendelet hatályon kívül helyezését, amely a vár si üzemek kettőkönyviteli rendszerét eltörli

és helyette a nehézkes állami könyvelés bevezetését rendli el. Ez nem jelent egyebet másszóval,

mint az eddigi bürokratikus rendszerről a praktikusabb kereskedelmi rendszerre való áttérés, amely óriási haladást jelent a villamos üzemek részére.

Az augusztban megjelent rendelet

a villanyüzemek ügyezését felesleges nehézségek elé állítaná, amirek csak a termelési költségek ok nélküli növekedése lehetett volna a következménye.

A memorandum a villanyüzemek autonomiájának visszaadását is kerte. A memorandumra a belügyminiszterium Dachler vezérigazgatót bővebb információk szerzésé végett Bukarestbe kerte. Így reményünk lehet arra, hogy a községi villamosüzemek megszabadulnak a fejlődésük elé gördített mesterséges akadályoktól.

Redacția ziarului „Ardealul Economic” în VIENA: Bela Benczel, Wien, IV. Schönbug Strasse No. 36, etajul I.

DIANA sósorszesz, vezérképviselőt „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, T I M I Ș O A R A.

„Sindicatul de Beuturi Spirituoase” contra „Sindicatului Spiritului”

Spiritul de contrabandă și desfacerea beuturilor — Ce vrea industria spiritului? — Răspuns articolului apărut în „Ardealul Economic”

De Desideriu Gyárfás, director al Soc. An. Ardelene Bognár și Szántó Cluj

Reflectând asupra articolului relativ la activitatea Sindicatului Spiritului, publicat în „Ardealul Economic”, ră rog să dați loc următoarelor:

Nu legea spiritului, ci aplicarea greșită a acesteia, lipsa de control serios și râvna unor hrăpăreți de-a se îmbogăți, au contribuit la străvirile de metilalcohol care s'au înregistrat în masă în Rădăuți.

Liberalii nici n'au făurit lege de spirituoase. Au căzut în anul 1926, toemai când voiau să voteze o astfel de lege.

Actuala lege o făurise dl Garoflid și liberalii i-au redactat instrucțiunile de aplicare sub influența sugestionărilor Sindicatului Spiritului,

contrar intențiilor legiuitorului, care acuma nici nu și-ar putea cunoaște această operă, în forma ei de azi.

Și, desigur, nu-și ia responsabilitatea asupra dsale, că în urma noului regim de beuturi spirituoase, statul încasează mai puțin, spiritul de contrabandă se cultivă pretutindeni și oamenii se otrăvesc în masă, cum s'a întâmplat și în Rădăuți, fiindcă instrucțiunile de aplicare ale dsale, pur și simplu, s'au lăsat la o parte.

Dacă legea ar fi fost aplicată după instrucțiunile originale de aplicare, se prea poate, că n'ar exista spirit de contrabandă,

inecșările statului ar fi mai mari și nu s'ar fi întâmplat otrăvirile, cari s'au înregistrat, cu toată oricât de bune ar fi legile și administrația, ex-croci, hoți și bandiți au existat și vor mai exista.

Nu este la locul lui nici argumentul, că din acest motiv ar fi necesar să se reducă impozitul spiritului dela 80 la 60 lei, ca să nu fie rentabilă fabricarea spiritului metilalcoholic și de contrabandă. Unii susțin, că atunci nu s'ar putea acorda atât de mult bacșiș în astfel de cazuri. Dar greșese, fiindcă se știe, că

și pe lângă un impozit de 25 lei se fabrică spirit de contrabandă se va mai fabrica și pe lângă un impozit de 60 lei,

fiindcă și organele acele, cari se pot mitui, își vor reduce pretențiile, iar fabricanții de spirit de contrabandă și-ar intensifica activitatea.

Dar consumul spiritului de contrabandă nu s'a intensificat și incășările statului nu s'au redus în foarte mare proporție din cauza inconvenientelor. Acestea ni-le presupunem din faptul, că mai multe fabrici de spirit de contrabandă și-au încetat activitatea. Dar creșterea de consumație care se înregistrează în ultimele luni la depozitele centrale, se explică prin faptul, că *stocurile, pe cari membri sindicatului le-au scos pe piață anul trecut, s'au epuizat.*

Argumentul, că ar fi mai mare venitul statului, dacă s'ar reduce impozitul spiritului cu 20 de lei, se combate și prin faptul, că dela 1 Iulie 1926 și până la sfârșitul lunii Decembrie 1927 activitatea fabricilor de spirit de contrabandă și venitele statului, au fost tot aceleași, chiar și cu impozitul menționat.

Reducerea de 20 de lei nu este altce-

va decât un argument deghizat, ca să se poată reduce consumul alcoolului fabricat din vin, după ce nu i-s'a putut urea impozitul. Acest scop se urmărește și prin ideea de-a se întreprinde

diluarea la particulari, respective la vânzători și nu la centrale.

Și astfel sunt în stare să-i uite chiar pe fabricanții de spirit de contrabandă cari doresc din toată inima ca să reușească această acțiune fiindcă numai atunci vor putea înregistra mai bun profit sigur.

In actualele împrejurări de producere și valorizare a vinului

a stavili producția de alcool rezultat din vin, nu poate să fie interesul statului, în special fiindcă pentru unele regiuni un asemenea act ar constitui o adevărată pa-coste.

In prezent schimbarea legii spiritului ar contribui numai la intensificarea mizeriei și nemulțumirilor dela țară.

Porumb, după cum am putut să constatăm, și anul acesta se poate exporta. Dar ce poate să facă țărânul cu vinul de 8—5 maligane care nu este bun pentru consumație? Este evident, că imediat, ce guvernul ar stavili producția de alcool din vin, favorizând spiritul industrial, nu se va mai afla nici un antreprenor, care să încerce a produce alcool din vin sau fructe și astfel *țărânii nu și-ar putea valoriza produsele cultivate cu atâta sudoare.*

In astfel de cazuri, ce s'ar întâmpla, de pildă în Basarabia, unde țărâniea nu are alt venit, decât din vinuri, acuma, când seceta a rezultat o foamete accentuată în aceasta provincie. Și nu se poate închipui că această posibilitate de câștig ar fi în stare s'o sustragă toemai guvernul național-țărănesc, dela țărânie.

Unii caută să inducă în eroare guvernul, cu argumente greșite, cari conclud, că legea favorizează pe fabricanții de alcool din vin și fructe.

Spiritul industrial și în prezent costă 20 de lei gradul, cu toate prețurile actuale ale porumbului. La acest preț, socotindu-se impozitul de 104 lei, un grad d spirit industrial costă 12 lei.

Fabricanții de spirit de vin, cumpără în Basarabia cu 8.50 lei malignul de vin, ab fabrică. Alcoolul rezultat din acest produs, costă 98.50 lei de grad, socotit cu scăderea ce survine la fierbere. La această sumă, socotindu-se și impozitul de 51 lei, un grad de alcool de acesta costă 144.50 lei. Diferența se cifrează deci la 24 lei. Și dacă avem în vedere, că în urma unor greșeli, nu rezultă această diferență, ne putem convinge foarte ușor, că situația spiritului de vin și fructe absolut nu este mai bună, decât cea a spiritului industrial, care se întrebuințează și la denaturări, la fabricarea apei de colonia, oțetului, parfumurilor etc. Astfel privilegierea alcoolului rezultat din fructe și vin, în tot cazul este necesară, fiindcă acest alcool se întrebuințează exclusiv pentru băut, pe când spiritul industrial are mai multe posibilități de valorizare. In consecință ar fi de dorit, ca acest produs sub 30 de gra-

de să beneficieze de-un favor de 20 lei la grad, deci la litru de 5—6 lei, față de avantajile, pe cari le are spiritul industrial, care mai beneficiază și de alte avantagii.

Diferența de preț, ce se semnalează la spiritul industrial și cel din vin, nu se poate achita într'un preț de 156 lei,

atunci, când având destul alcool de vin, se aprobă pentru fabricare de rom 104 vagoane de spirit industrial. In schimb cu toate aceste pentru fabricanții de spirit industrial se prevăd în instrucțiunile de aplicare ale legii, contrar intențiilor acestei legi,

dispoziții, cari sunt contra intereselor fabricanților de spirit din vin și de licheuri.

Legea, de pildă, numai pentru beuturile industriale prevede țaria de 30 de grade, pe când

instrucțiunile de aplicare ale legii prevăd pentru toate beuturile din fructe această țarie, contrar legii.

Iată câteva pilde, cari dovedese, că situația fabricilor de spirit industrial,

Este necesară menținerea Sindicatului

Intreținerea Sindicatului Spiritului este foarte costisitoare. Este oare indispensabil acest sindicat în forma actuală? La aceasta întrebare vor răspunde fabricanții de spirit. Statul însă desigur nici într'un caz nu are nevoie de un asemenea sindicat!

Argumentul, că Sindicatul Spiritului este un organism, care nu costă bani și asigură statului impozite mai multe dela spirit, este o afirmare naivă. Dar înaintea înființării sindicatului nu a avut statul mai multe venituri?

Și ce a costat incasarea impozitelor dela spirit?

Din contră, cu toată rigoarea controlului sindicatului, venitul statului s'a redus la impozitul pe spirit, iar spiritul de contrabandă s'a sporit, în loc să dispară, fiindcă se căuta mereu la fabricile de spirit agricole.

Pildele din streinătate pentru noi nu sunt practice, fiindcă acolo se dă mai mare importanță fabricelor mici de spirit agricol, decât celor mari de spirit industrial.

In streinătate nu s'au desființat antrepozitele de spirit, iar marile fabrici de spirit industrial nu și-au însușit rolul de intermediari pentru că să-și sporească profitul.

Un antrepozit înainte lua dela câte 5—6 mici fabrici de spirit agricol, produse neimpozitate, achitând în locul lor acest impozit și spiritul îl desfăcea cu profit minimal. Astfel nimeni nu avea nevoie de spirit de contrabandă. Acuma micile fabrici de spirit agricol își umple repede rezervoarele și apoi

așteaptă, până ce primesc câte o aprobare de 5 litri de spirit, pe credit.

Și în fine nu au nici bani și nici marfă. Prin urmare, cum să existe?

De ce are nevoie să se desființeze antrepozitele? De ce să nu se poată și în viitor dilua în aceste antrepozite centrale? La câte antrepozite de ace-

este mai favorabilă, decât a celor de spirit de vin!

Este o foarte mare greșală a se crede, că spirit de contrabandă este numai acela, care neimpozitat vine dela micile fabrici agricole.

In spirit nelegal se transformă și spiritul, care se aduce din marile fabrici pentru deaturare, necesar parfumurilor, oțetului, apei de Colonia etc.

și care se sustrage dela impozite.

Unde se consumă atât de mult spirit denaturat? Fabricanții de oțet aduc în circulație foarte mult spirit de oțet. Unde se consumă acesta? Cine face baie în parfum sau apă de Colonia?

Cine controlează serios în aceste fabrici denaturarea și traficul ce se face după denaturare?

Sindicatul Spiritului în nici un caz nu, fiindcă nu are interes.

Din cele relatate, probabil se poate constata, că pentru desființarea spiritului de contrabandă, nu este nevoie să se scadă impozitul. Și nici pentru intensificarea consumației, fiindcă din datele statistice colecționate, se poate constata foarte ușor, că

în privința consumului de vin și bere, numai Italia este inferioară, pe când în privința consumului de alcool, România ocupă primul loc,

deși consumul spiritului de contrabandă nu figurează în datele statistice.

ste s'a găsit spirit de contrabandă? In localurile aranjate modern și din punct de vedere sanitar, de câte ori s'a găsit spirit metilalcoholic?

Ei, da! Să analizăm pildele din streinătate.

Oare vom avea ocazie, ca să vedem, că

fabricanților de licheuri, cari au aranjamente igienice, de dragul marelui industrii, li-se va interzice rolul de intermediari comerciali?

In urma lacunelor și interpretărilor legii, astăzi fiecare comerciant de spirit, este fabricant de licheuri și rom.

Teama de spirit de contrabandă, în urma insistențelor Sindicatului Spiritului, s'a infiltrat în organele executive ale legii, încât

s'au interzis și căldările de fierberi negative, dela fabricanții de spirit, ca nu cumva să fabricie spirit de contrabandă.

Nouii autorizații de funcționare se acordă numai acolora, cari n'au astfel de căldări. Astfel fabricanților de licheuri li-se impune vechiul sistem, adică secolul trecut!

In aceste împrejurări nu ne putem mira, că voiajorii s'au sporit, entreerând țara,

pentru a răspândi spiritul metilalcoholic otrăvitor!

Iată deci inconveniente, cari sunt nu numai în detrimentul fabricilor și populației, ci și al statului.

Sindicatul de Licheuri din Ardeal luptă de aproape doi ani, ca să-și recâștige drepturile avute.

Știa că vechiul regim al spirituoaselor nu se va putea menține mult timp și sperăm că guvernul actual va rezolva cu mai multă pricepere problemele, ce i-se prezintă. Și credem, că guvernul dlui Maniu îi va asculta și pe reprezentanții Sindicatului de Licheuri.

Érdekellentétek a Szeszszindikátus és a Likör-, Rum-, Cognac-Szindikátus között

A fekete szesz és az italmérés — Mit akar a szeszipar? — Válasz az „Ardealul Economic” legutóbbi számában megjelent „Új feladatok előtt a Szeszszindikátus Rt.” című közleményére

Irta: Gyárfás Dezső, a Bognár és Szántó Rt. igazgatója

Kapjuk az alábbi figyelemre méltó és minden részletében érdekes cikket:

Nem a szesztörvény, hanem annak rossz végrehajtása, a komoly ellenőrzés hiánya és a kapzsi emberek lelkiismeretlen meggazdagodási vágya, okozta a tömeges metilalkohol mérgezést Radauton.

A liberálisok nem is alkottak szesztörvényt. Megbuktak 1926. évben, mielőtt megszavazásra került volna ez irányú törvénytervezetük és megbuktak most, mielőtt újat alkothattak volna.

A jelenlegi szesztörvényt Garoflid miniszter szavaztatta meg, de a szeszszindikátus befolyása alatt a liberális éra szerkesztette hozzá a végrehajtási tiszteletet,

a törvény intenciójától egész eltérően úgy, hogy Garoflid maga sem ismerne reá saját művére.

Bizonyára elhárítja magáról az ódiáját annak, hogy kevesebb az állam bevétele, hogy fekete szesz létezik, de még inkább a radauti tömegmérgezés. Hisz az ő általa alkotott végrehajtási utasítást egyszerűen félretették, nem lehet tehát tárgyilagosan elbírálni a mai helyzetet, mert

ha az eredeti végrehajtási utasítás szerint lesz a szesztörvény aplikálva, lehet, hogy feketeszesz nem létezne,

lehet, hogy az állami bevételek nagyobbak lettek volna és lehet, hogy tömegmérgezés sem fordult volna elő, noha bármily jók legyenek egy ország törvényei és annak végrehajtása és általában a közigazgatás, tolvajok, gazemberek, rablók, szélhámosok mindég voltak és lesznek.

Az sem érv, hogy ezért kell a szeszadót 80 lejről 60 lejre leszállítani, mert akkor nem lesz érdemes feketeszest és metilalkoholt gyártani. És miért nem? Mert akkor nem lehet annyit vesztegetésre adni, mondja a böles következtető. Tévedés, mert tudott dolgoz,

hogy 25 lejes adó mellett is volt feketeszesz és lesz ha 60 lejre szállítják le az adót,

mert a megvesztegethető ellenőrző közeg is leszállítja igényét, avagy jövedelmének megtarthatása végett a feketeszeszgyártó egyszerűen fokozza termelését.

De hogy a feketeszesz a fogyasztást és főleg az állami jövedelmet nem csökkentette olyan borzasztó nagy mértékben, mint azt bizonyítani igyekeznek igazolja az a körülmény, hogy hónapok óta szünetelnek a kétes gyárak és még sines adózás. Mert az a tény, hogy az utóbbi hónapokban a központi depok forgalma nagyobb lett, egyszerűen annak tudható be, hogy

elfogytak azok a rengeteg nagy készletek, melyeket a szindikátus tagjai a múlt év végén a piacra dobtak

és melyekből még folyó év május havában is voltak készletek a pia-

con, részben diluálva, részben feldolgozva magasfoku likör és rum alakjában. Mindez statisztikailag is bizonyítható.

Hogy nem helytálló ez az érv, i. hogy nagyobb lesz az állam jövedelme, ha 20 lejjel alacsonyabb lesz az adó, bizonyítja az 1926 július 1-től 1927 december hó végéig való forgalom és adózás ugyanazon feketések működésével.

A 20 lej adószállítást nem más, mint egy burkolt érv, hogy a borból készült alkoholt a piaeról leszoríthatják, miután annak adóját nem sikerült felemeltetni. Ugyan- csak ezt célozza za a törekvés is, hogy

a diluálás ne a központoknál, hanem a magánfeleknél, illetve a korsmárosoknál történjen.

És készek elfelejteni a feketeszeszeket, kik hön óhajtják, hogy ez az akeió sikerrel járjon, mert hisz csak akkor lesz még biztos az üzlet, ha ismét szesz kerül forgalomba.

A mai romániai bortermelési és értékesítési viszonyok mellett

a borból nyert alkoholt elnyomni, nemcsak nem érdeke az államnak, hanem egyes országrészekre valóságos csapás volna

és illetve nem szabad érdeke legyen az államnak csak azért, mert esőkent a jövedelme. Ma már ezt a törvényt megváltoztatni nagy elégedetlenséget és nyomort szülne a szőlőművelő parasztek között.

Kukoricát, mint folyó évben is látjuk, lehet exportálni, de mit esináljon a parasztek 8.5 miligándos — fogyasztásra alkalmatlan — borával? Világos, hogy amely pillanatban a kormány kedvez az ipari szeszfogyasztásnak oly mértékben, hogy azzal a borból és gyümölcsből nyert alkoholt háttérbe szorítsa,

nem fog akadni vállalkozó, ki bort pároljon és így a szőlőjét nagy áldozatokkal művelő parasztek borát nem tudná értékesíteni.

Mi történe Beszarábiában, hol a parasztnak ma egyedüli jövedelmi forrása teras borainak az értékesítése, melynek hozamából enyhíti a százarság okozta nagy tömegnyomort? Ennek lehetőségét éppen a mai nemzeti parasztkormány gátolná meg, mert az államnak jövedelmi forrásra van szüksége, el sem képzelhető.

Téves adatokkal igyekeznek megtevesztetni a kormányt, hogy ma mennyire kedvez a törvény a gyümölcspálinka és illetve borszesz gyárosoknak.

A mai magas kukoricaárak mellett is az ipari szesz fokoként brutto 20 lejjel kerül. Ehhez hozzászámítva 104 lej adót, egy fog ipari szesz brutto előállítás ára 124 lej.

Bessarábiában a borszeszgyárosok a terasbor maligand fokját 8.50 lejjel vásárolják ab gyár és

egyszázalékos főzési apadást hozzászámítva, egy fok borszesz brutto 93.50 lejjel kerül, hozzá számítva 51 lej adót, egy fok borszesz brutto 144.50 lej. A különbözet tehát 24 lei. És ha a számítás téves és az egész 24 lei különbözetet feláldozzuk ennek a tévedésnek, semmi szín alatt nem kedvezőbb a helyzet a borszesznek, sőt miután adó nélkül a 20 lejjel szemben a borszesz 93.50 lej, az ipari szesz mindenütt értékesíthető, ahol adózatlan szesz használatáról lehet szó a borszeszszel szemben így óriási mennyiségben a denaturáláshoz, ecétgyártáshoz, kölnivizek, párfümeriák és sóborszeszgyártáshoz, csak igazi szeszt használnak, méltányos tehát az egyetlen egy kedvezmény, ezekkel az óriási előnyökkel szemben, hogy 30 fokon aluli pálinkánál fokoként, 20, tehát literenként 5—6 lej előnyben részesüljen a borpárlat, mert így is a fogyasztó inkább ipari pálinkát iszik.

De élveznek az ipari szeszgyárosok más kedvezményeket is pl. annak ellenére, hogy ma már van elég borszesz, rumgyártáshoz engedélyezett 104 vagon szesznek se hossza, se vége. A borszesz és az ipariszeszár közötti mintegy

25 lejes differenciát 156 lejes szeszárból fizetni nem lehet, noha ez nemcsak a törvény, hanem a végrehajtási utasítás is előírja.

Ellenben a törvény ellenére az ipari szeszgyárosok javára oly intézkedések vannak a végrehajtási utasításban, mely

úgy a likör mint a borszeszgyárosokat anyagilag súlyosan érinti.

Igy a törvény csak az ipari pálinkára írja elő a 30%-os erősséget,

Szükség van-e a szeszszindikátusra?

A szeszszindikátus fenntartása sokba kerül! Szükséges-e a szeszszindikátus? Szükséges ebben a formában? Erre a szeszgyárosok fognak felelni! De, hogy az államnak nincs rá szüksége, az bizonyos.

Naiv állítás az, hogy a szindikátus egy pénzbe nem kerülő közvetítő szerv és biztosítja az állam szeszadójövedelmét, anélkül, hogy az államnak ez egy banijában is kerülné. Ugyan!? A szindikátus létezése előtt nem több jövedelme volt az államnak?

Került-e ugyanazon adótétel mellett valamibe is ez az adóbehajtása?

Ellenkezőleg a szindikátus nagy és erős, egy pár esetben eredményes ellenőrzése dacára az adójövedelem csappant, a feketeszesz nem szünet meg, mert következetesen ezt mindig a kis mezőgazdasági szeszgyáraknál keresték.

Külföldi példák nálunk nem irányadók, mert ott a főszűly a kis gazdasági és nem a nagy ipari szeszgyárakra van fektetve.

a végrehajtási utasítás nemcsak a szesz, hanem az egészségügyi törvény intézkedéseinek ellenére is — a cogacon kívül —

az összes gyümölcspálinkát forgalombahozható fokát 30 fokban állapítja meg, a rum fokát pedig 50 fokra korlátozza.

Törvény ellenére a végrehajtási utasítás üvegezésre utalja a likörgyárosokat stb.

Ime egy pár példa, hogy az ipariak helyzete sokkal kedvezőbb a borszeszgyárosokénál.

Nagy tévedés azt hinni, hogy feketeszesz csak az, mely állítólag a kiesiny mezőgazdasági szeszgyárakból az adó lefizetésének kikerülésével jön forgalomba. Mint mondani szokás ez „kis miszka“.

Feketeszesz alakul át a nagygyárakból legálisan denaturálásra, ecet, párfüm, kölnivíz és sóborszeszgyártásra kikerülő szesz is

és itt is sok millió adó kerül eltemetésre.

Hol fogy el annyi denaturált szesz? Az ecetsavgyárosok rengeteg mennyiségű ecetszeszt hoznak forgalomba. Hol fogy annyi rengeteg szeszből készült ecet? Ki fürdik és használ fel oly nagy mennyiségű párfümet és kölnivizet s ki dörzsöli magát annyi sóborszeszszel?

Ki ellenőrzi komolyan ezen gyárakban a denaturálást és a denaturálás után a forgalmat?

A szeszszindikátus nem, mert ez neki nem érdeke.

Talán a fentiekből kitűnik, hogy a feketeszesz elhárítása miatt, még nem szükséges az adót leszállítani. A fogyasztás növelése végett sem, hisz a lapokban olvasható hivatalos statisztika szerint — összehasonlítva a többi államokhoz —

bor és sörfogyasztásban utánunk csak Olaszország kisebb, míg alkohol, tehát pálinka fogyasztásban még mindig Románia a vezető állam,

pedig a feketeszesz a statisztikában nem szerepelhet.

Külföldön nem szüntették be máról-holnapra, de ma se jól bevált szeszszabadraktárakat és a nagy ipari szeszgyárak nem ragadták magukhoz, esupa haszonlesésből, közvetítő kereskedelmet.

Egy szeszszabadraktár 5—6 kis mezőgazdasági szeszgyártól adózatlanul átvette a szeszt — befizette helyette az adót — és kis haszonnal értékesítette ennek az 5—6 kis szeszgyárosnak a termését, melyek azonnal pénzhez jutottak, tovább főzhettek, hizlalhattak, szóval megkapták számításait és nem voltak rászorulva feketeszeszre gondolni. Ma a kis mezőgazdasági szeszgyár tartányai egy-kettő meg telnek és

várnak kegyesen, amig hitel szállításra kap egy 5 hl-es kitulást.

Végül se pénze se portékája. Hát hogy existáljon?

Miért kellett a szeszszabadraktárt beszüntetni? Miért nem lehetett és miért ne lehetne jövőben is ezen raktárakban diluálni a pálinkát? Hány szabadraktárost fogtak meg csempészésen? Egészségi-

leg jól berendezett helyiségeiben hányszor kaptak metilalkoholos szeszt?

Igen, bolygassuk meg a külföldi mintát!

Vajon látni fogjuk-e, hogy a higiénikusan berendezett likörgyárosokat

a nagy ipar kedvéért megfosztják a szabad közvetítő kereskedelemtől.

A törvény magyarázása és nem respektálása folytán ma mindenki szeszkereskedő, rum- és likörgyáros.

A feketeszesz iránti félelem, a szeszszindikátus jóvoltából, annyira átragadt a törvényt végrehajtó hatóságokra, hogy az 1921. évben életbelépett egészségügyi törvény szerint

a likörgyárosoknak kötelező növénylepárló üstjeiket is betiltották,

nehogy ezeken feketeszest gyárt-hassanak és az új likörgyári engedélyeket csak úgy adják meg, ha ilyen növény lepárló készülék nincsen, vagyis a régi módszer bevezetésére kényszerítik a likörgyárosokat, azaz a liköröknek hideg uton való előállítására, vissza a múlt századba. Természetes, hogy az essenciás utazók ismét ellepték az ország koresmárosait és italmérőit, közvetítik az olesó talán tudtukon

kívül, metilalkoholos szeszt. Cso-da-e, ha hozzá nem értők lelkiismeretlen kufároktól olesó szeszt vásárolva, metilalkoholos italokat hoznak forgalomba és miután a közönség is az olesóságot keresi.

metilalkoholos mérgezések fordulnak elő.

A régi autorizált, s a törvénynek megfelelően higiénikusan berendezett likörgyárosok mellett, miért engedélyezik a régi panosolási rendszert?

Másfél év óta türelemmel küzd az erdélyi likörgyári szindikátus a likörgyárosok régi jogainak respektálásáért.

Tudtuk, hogy a régi regim sokáig nem tarthatja magát, amelynek jogainkat csak körülményes uton tudtuk volna kiküzdeni. Reméljük, hogy a jelenlegi kormány bajaink elbirálásánál megértőbb lesz, de nem kívánjuk, hogy a mi sérelmeinket mások kárára és rovására orvosolja, hanem várjuk, hogy a tanácskozó asztalhoz minket is meghívjon, mielőtt bármely irányban ígéretet tenne és magát lekötné.

Hisszük, hogy a Maniu-kormány nemcsak a szeszszindikátust, hanem a borszeszgyárosokat, likör-, rum- és cogaegyárosokat is meg fogja hallgatni.

Feszült izgalom közepette tolyt le az aradi Egyesült Bank közgyűlése

Előzőleg az elégedetlen betétesek ülészetek — Azzal vádolják a felszámolóbizottságot, hogy nem képviselte a betétesek érdekeit

Vasnap délelőtt két gyűlést tartottak a felszámolás alatt álló aradi Egyesült Bank érdekelte. Előbb 9 órakor a városházán gyűltek össze az elégedetlen betétesek, akik azonban, mint kiderült, mindössze kétmillió lejnyi betétet képviseltek, szemben azaz a mintegy 30 millióval, amelyet a felszámolóbizottság és a felügyelőbizottság reprezentál. A betétesek közül többen különböző vádakkal illették a likvidálókat. Viszont Athanaszade Jean ügyvéd és dr. Nagy Gábor, valamint dr. Vadász Armand esetelték azokat a nehézségeket, amelyekkel a felszámolóknak meg kellett küzdeniük. Az elégedetlenkedő betétesek ezután úgy határoztak, hogy

megjelennek a közgyűlésen és követelni fogják, hogy a felszámolóbizottságot az ő jelöltjeikkel egészítsék ki.

Ezzel a határozattal meg is jelentek a közgyűlésen, amely Éles Simon bíró elnöklete alatt már megkezdte volt ülését és amelyen

21 részvényes jelent meg 110.000 részvény képviselésében.

Az elégedetlenkedők óhajait dr. Székely Lajos tolmácsolta, a likvidálóbizottság és a felügyelőbizottság hajlandó volt részben teljesíteni a betétesek kívánságát, nevezetesen dr. Robu János és dr. Fischer Jenő személyére vonatkozólag, harmadiknak azonban Steiner Jenő építész helyett Moscu Jenő főtitkárval akarták kiegészíteni a felszámolóbizottságot, aki hosszú hónapok óta mint szakértő vett részt a bizottság munkájában.

A kisbetétesek ekkor óriási lármát csaptak és zajongásukkal percekre megzavarták a közgyűlés menetét, úgy hogy Éles Simon elnök öt perere fel-függesztette a közgyűlést. A szünet

után az elnök szavazásra tette fel a kérdést és

a közgyűlés dr. Robu, dr. Fischer és Moscu Jenőt választotta be a felszámolóbizottságba,

amit a kisbetétesek újból nagy lármával vettek tudomásul, majd otthagyták a közgyűlést.

Romanescu Gergely, a likvidálóbizottság vezetője bejelentette, hogy az ingatlanok értékesítése és egyéb kintlévőség befolyása következtében a felszámolóbizottság abban a helyzetben lesz, hogy legkésőbb

január folyamán újabb kvótát adhat a betétekre.

Reméli, hogy az első ízben fizetett 8 százalékos 12 százalékkal 20 százalékra egészítheti ki.

Itt említjük meg, hogy a temesvári tábla jóváhagyta azt a bünygyi zárlatot, amit dr. Gherman Dante aradi ügyvéd kért Éles Géza bokszegei birtokára.

Éles Géza dr. ugyanis elnökgazgatója volt a felszámolás alatt álló Egyesült Banknak és a volt igazgatók ellen folyó bünygyi eljárásba kapcsolódva kérte dr. Gherman Dante a bünygyi zárlat elrendelését egy betétes ügyfele képviselésében. Albu Cornél dr. szászrégeni közjegyző a volt igazgatókon akarja behajtani azt a pénzt, amit betétként helyezett el az Egyesült Bankban. A bokszegei birtokon

az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár 7.5 millió, a Timişana 1.5 millió és az Egyesült Bank 3.5 millió követeléssel van bekezelve.

Közben a Timişana kielégítést nyert Temesváron az Élesék tulajdonát képviselő „Korona” szálló berendezéséből és az Egyesült Bank 60 holdra törlési

engedélyt adott, hogy az Arad-Csanádi megkezdhesse a birtok parcellázását. A parcellázás folytán

az Arad-Csanádi kielégítése után is szép összeg juthatott volna az Egyesült Bank betétesei részére, ezt akadályozta meg a bünygyi zárlat elrendelésével dr. Gherman Dante,

aki az Egyesült Bank felszámolóbizottságában egy betétesértekezlet megbízásából helyet foglalt és különleges helyzetére használta fel, hogy az öt ügyvédi meghatalmazással ellátó egyetlen betétes érdekekben a közel kétezer betétes érdekei ellen a bünygyi zárlat elrendelését kérte.

Vajda Sándor belügyminiszter és Voicu Nişescu Erdély minisztere nyilatkoznak az Erdélyi Közgazdaságnak a kormány gazdasági programjáról

Az elmúlt hét folyamán Kolozsváron járt VAJDA-VOEVOD SANDOR belügyminiszter és Voicu NIŞESCU Erdély minisztere, akik nyilatkoztak az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaságnak” a legégetőbb gazdasági kérdésekről. Vajda Sándor belügyminiszter a következőket mondotta:

— A legsürgősebb probléma megoldása a kölcsön — mondotta a belügyminiszter — amelyben a tárgyalások kedvező befejezés előtt állanak. A közeljövőben sor kerül a stabilizáció realizálására, amellyel meg kell szűnnie a nyomasztó gazdasági krízisnek.

— A választások után olyan törvényeket fogunk megszavaztatni, amelyek nemcsak a gazdasági életet, de az ország adminisztrációját is gyökerében meg fogják változtatni

Voicu Nişescu miniszter munkatársunk kérdéseire a következőket mondotta:

— A kölcsön-ügy, különösen pedig a stabilizáció rohamlépésben halad a megvalósulás felé. A kormány minden igyekezete oda irányul, hogy ezt a két problémát minél sürgősebben megoldja tekintve, hogy az állam legfelsőbb érdekei így kívánják.

A stabilizáció után a kormány törvénytervezeteket terjeszt majd a parlament elé, amelyek a gazdasági krízis megoldását fogják szolgálni. A tervezetek a közgazdasági élet minden ágazatára ki fognak terjedni.

Három újabb fizetéseképtelenség Nagyváradon

Inzolvens lelt Asztalos Ernő, Hillinger Testvérek és Kertész Sándor

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradai szerkesztőségétől

Nagyváradon az elmúlt esztendőben szinte megdöbbentően egymásutánban követték egymást a fizetéseképtelenségek. Valóságos fizetéseképtelenségi lavina indult meg, amely csak az év első hónapjaiban kezdett szűnnetelni. Azóta — apróbb jelentéktelen inszolvenciáktól eltekintve — nem volt számottevő fizetéseképtelenség a váradai piacon, míg most megint egyre gyakrabban fordulnak elő. A Grünberger és Várnai cég tizenyolemmillió lejes inszolvenciája, amely most is élénken foglalkoztatja a közgazdasági köröket, a nagyváradai pénzügyeteket arra ösztönözte, hogy kihelyezéseikkel a legmesszebbmenő körültekintéssel járjanak el. Ez természetesen maga után vonja a különböző megszigorításokat, amelyek aztán a kereskedőkre kellemetlen következményeket szűnnek. Új hitelek csak gyéren akadnak, azokat is csak a legprimább fedezett mellett és csak rövid lejáratu tárcaváltokra lehet kapni, úgy hogy esőppet sem esődálható, ha egyes kereskedő cégek prosperitása leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

Igy történt ez most három nagyváradai céggel is.

Az egyik

Asztalos Ernő

textilnagyereskedő és munkásféher-neműgyár, amely a néhány héttel ezelőtt fizetéseképtelenné lett Grünberger és Várnai céggel elég szoros összeköttetésbe állott, körülbelül egy héttel ezelőtt jelentett fizetéseképtelenséget. A cég huszonöt év óta áll fenn. Eleinte társaság volt, majd 1921-ben egyéni cég lett és maga Asztalos maradt a tulajdonos. Passzívái 3 millió 800 lejre rugnak, ezzel szemben aktívái csak 1 millió és 620 ezer

lejt tesznek ki. Hitelezői leginkább belföldiek, de jelentékenyen vannak érdekelve osztrák, cseh és olasz gyárosok is. Hitelezőinek 35 százalékos kvótát ajánlott fel, amit azonban — amint értesülünk — azok nem hajlandók elfogadni. Mindazonáltal békés megállapodásra kilátás van.

A másik fizetéseképtelenné lett nagyváradai cég

Hillinger Testvérek

bőrárukereskedés, amelynek 1923 óta csak Hillinger József a tulajdonosa. A cég válsága ugyanolyan körülmények között következett be, mint az Asztalosé; a Grünberger és Várnai cég inszolvenciája hatása alatt a hitelezők megvonták a hitelt. A cég passzívája egymillió lej körül van, aktívája pedig néhány százezer lej. Elősegítette a cég fizetési zavarát az, hogy néhány nappal ezelőtt betörtek hozzá és körülbelül negyedmillió lej értékű árut elloptak tőle.

A harmadik, kisebb fizetéseképtelenné lett cég

Kertész Sándor

zöldfa-üceai rőfösáru üzlet, amelynek esete hasonló az előbbi kettőhöz, csak arányaiban jelentéktelenebb. Néhány százezer lejes passziva mellett, párszázezer lej aktiva mutatkozik. Itt is, épp úgy, mint az előbbi kettőnél békés megegyezésre van kilátás.

Nagyváradai szerkesztőségünk:

Ötvös Béla

Oradea-Mare, Str. Oltenia (volt Csengeri

ucca) 6.

Ausztria felemelte a vágott hús beviteli vámját

Komoly veszedelem fenyegeti a romániai húsexportőröket

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradai szerkesztőségétől

A romániai húsexportőröket a minap kellemetlen meglepetés érte. Köz tudomásu tény, hogy a romániai élő állat és vágott hús legnagyobb felvevő-piacra Bécs, ahová hetenként számos vagonot küldenek exportőreink.

Az osztrák beviteli vám díja a vágott hús után kilobógrammaenként tizenkét aranyfillér volt, vagyis a román valuta szerint körülbelül négy lej. Ausztria most ezt a vámdíjtételt húszonhárom aranyfillérre, vagyis csaknem az eddigi vámdíj megegyezősségre emeli fel, ami azt jelenti, hogy a körülbelül 8 lejese ausztriai beviteli vám mellett a romániai vágott hús vagononként közel 40 ezer lejjel drágul meg.

Nem kell magyarázni, hogy mit jelent a bécsi árnövekedés, de főképpen a romániai exportőröknek az ily nagyarányú drágulás. Körülbelül azt, hogy a román húst ki fogják szorítani a bé-

csi piacról.

Ausztria eme új vámtarifája már december elsején életbe lép. Remélhetőleg a román kormány már addig is megtalálja a módját, hogy az ausztriai vám felemelése miatt könnyen váltságha kerülhető húsexportőrjeink helyzetét könnyíteni fog, annál is inkább, mert tudvalevő, hogy Magyarország, Németország és több más európai állam vasúti fuvarkedvezményekkel, kiviteli vámmentességgel igyekszik elősegíteni az exportot, mely az ország gazdasági életének egyik legfontosabb tényezője. Magyarország még prémiumot is ad exportőrjeinek. A román kormánynak is — ha már kereskedelmi szerződésünk nincs még Ausztriával — hasonló eszközökkel ellökne segítségére sietni az exportőröknek, különösen most, amikor ezt a rendkívüli fontos iparágat ilyen komoly veszély fenyegeti.

Industrii avantajate

Prin jurnalul consiliului de miniştri publicat în „Monitorul Oficial” No. 260 din 21 Noembrie 1928 s'au acordat înlesnirile şi foloasele legii pentru încurajarea industriei naţionale următoarelor întreprinderi.

— *Primei Mori Cilindrica cu vapori*, S. P. A. înfiinţată în com. Besinova, jud. Timiş.

— *Mori ţărăneşi ce Soc. Cooperativa de păstrare şi împrumut din Altina* voste a înfiinţa în com. Altina, jud. Sibiu.

Asupra cererei *Soc. Metallamp* şi *Fabr. Blitz* prin care solicită reducerea de taxe vamale pentru fier balot, moale, poleit (Metallamp) 11.400 kg. şi Blitz) 40.450 kgr.

Comisia Industrială avizează favorabil pentru reducere.

Asupra cererei *Uzinilor Reşiţa* prin care solicită scutire de taxe vamale pentru 2 buc. plăci de recordare pentru cazul vertical CFR al locomotivei type 1422.

Asupra cererei *Creditului Extern*, prin care solicită autorizaţie de export fără plata taxelor vamale pentru 5 colete cu piese de auto uzale.

Comisia Industrială avizează favorabil.

Asupra cererei fabr. de tricotate „Trinaco” prin care solicită autorizaţie de export pentru 10 kgr. ace.

Comisia Industrială avizează favorabil.

Comisiunea Industrială avizează favorabil pentru transformarea în definitiv a avantajelor legii industriale acordate prin JCM No. 87 din 927, *moareii dlui Barbu Catargi* din com. Andraseşti, jud. Ialomiţa.

Idem acordate prin JCM. No. 2225 din 927 *fabricii de ulci „Progresul”* propr. *Damian Gherghieş din Bazargie, str. Basarabiei 1*, precum şi transferarea avantajelor asupra noului sediului din Cartierul Industrial, calea Constanţa, Bazargie.

Franţa se va interesa de nucile româneşti

Primum de la Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj:

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor ne încunoştinţează că în acest an recolta de nucă în Franţa a fost foarte slabă. Din acest motiv, Germania, piaţa principală a acestui articol, desigur se va interesa de nucile româneşti.

Este momentul cel mai potrivit de a-ne afirma pe piaţa străină, unde nucile noastre erau considerate de calitate a II-a şi nu din cauza calităţii ei mai mult din cauza asortării proaste, a ambalajului defectuos şi a lipsei de corectitudine la greutate.

Este în interesul nostru să se depună o deosebită grijă în administrarea nucilor destinate exportului pentru a ne recâştiga reputaţia.

Citiţi „Lemnul”

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15.—
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10.—
Egy garniond sor Lei 80.—

Kiegyezett a Thonet Mundus Billitz Sándor volt vezérigazgatóval

Hogyan folyt le a közgyűlés, amelyen megszüntették Bilitz Sándor vezérigazgató és Ransberger Andor igazgatósági tagságát — A Hitelbank kivonulása a Thonet Mundustól

Faipari és fakereskedelmi szak-
közökben nagy szenzációt keltett az a hír, amely folyó év augusztus elején

Bilitz Sándor vezéri igazgatónak és Ransberger Andor igazgatónak a karánsebesi Borl-örményesi Faipar Rt. vezetésétől való megválását

hozta. A rövid hír csak annyit közölt, hogy a romániai vállalat vezetői Bilitz Sándor vezérigazgató és Ransberger igazgató és a Thonet Mundus bécsi vezetője között üzleti szabályalanságok miatt súlyos differenciák támadtak, amelyek következtében a volt igazgatókat egy rövid vizsgálat folytán a vállalat vezetésétől felmentették és a vezetéssel Stekl Adolf vállalati igazgatót bízták meg.

Ebből az ügyből kifo yólag Bilitz Sándor és a Mundus között egyezkedési tárgyalások indultak meg, amelyeket dr. Bartha Gyula budapesti ügyvéd vezetett és amelyek eredményre is vezettek, a mennyiben Bilitz Sándor vezérigazgató és a Thonet Mundus között megegyezés jött létre és amely megegyezés folytán a vállalat volt cégjegyzőjével Ransberger Andorral is kiegyezett. Amint budapesti tudósítónk jelenti, a kiegyezést megelőzőleg, tekintettel a kérdés nagy horderejére, a vállalat folyó évi augusztus hó 3-án reggel 9 órakor a Thonet Mundus Egyesület Magyar Hajlított Fabulorgyár Részvénytársaság budapesti üzlethelyiségében rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyetlen pontja

Bilitz Sándor vezérigazgató és igazgatósági tag, valamint Ransberger Andor igazgató és felügyelőbizottsági tag minőségének megszüntetése

volt. A közgyűlésen Pilzer Lipót elnökölt és résztvett 19 ezer 225 darab részvény képviselőjében hét részvényes. Az érdekes közgyűlésen a jegyzőkönyvet Wolf Henrik vezette, míg annak hitelesítésére Weill Brunót és Stekl Adolfot a Mundus romániai üzemének új igazgatóját kérték fel. A rendkívüli

közgyűlésen Spillmann Rudolf részvényes kérésére egyhangulag kimondja, hogy Bilitz Sándor igazgatósági tagnak és Ransberger Andor felügyelőbizottsági tagnak ebbeli minőségét megvonja. A rendkívüli közgyűlésen név szerint a következők vettek részt: Pilzer Lipót a Thonet Mundus Zürich megbízásából 16 ezer 425 részvény birtokában 657 szavazattal, ugyanaz Thonet Tivadar megbízásából 200 részvénnyel, ugyancsak Pilzer képviselte Thonet Alfrédet, továbbá dr. Thonet Richardot és Klein Jakab részvényeseket. Erlich Rudolf részvényes megbízásából Spillmann Rudolf, Weill Brunó 200 rv. 8 szav., Weill Brunó Mauksch József megbízásából 200 rv. 8 szav., Spillmann Rudolf 200 rv. 8 szav., Hajnal Jenő Tóth Béla részvényes megbízásából 8 szavazattal, ugyan az Neuhaus Emil megbízásából 8 szavazattal, Stekl Adolf 8 szavazattal, Wolf Henrik 8 szavazattal és Gal Ferenc 8 szavazattal.

A rendkívüli közgyűlést követő kiegyezés folytán a Thonet Mundus és volt vezérigazgatója Bilitz Sándor között létrejött kiegyezés után a Thonet Mundus vezérisége volt igazgatójával Ransberger Andorral is kiegyezett és ilyenformán a Thonet Mundus bécsi vezérisége elsimitotta azokat a súlyos differenciákat, amelyek felmerültek a romániai üzlet vezetőségében.

Annak idején megemlékeztünk arról is, hogy a Hitelbank a Mundusnál fennálló részvényérdekeltiségét még a múlt év elején eladta Creditanstalt-nak, amely a Thonet-Mundus egyik fő érdekeltje.

Bécsi szerkesztőségünk címe:

Benczel Béla

Wien, IV. kerület,
Schönburg Strasse 36.
I. emelet.

Intreprinderea Minieră şi industrială de Cărbuni din Oradea-Mare, şi-a dublat capitalul

Noui investiţii în perspectivă pentru dezvoltarea întreprinderii

Intreprinderea Minieră şi Industrială de Cărbuni din Oradea-Mare a primit concesiune să-şi urce capitalul dela 750 mii la 2.5 milioane lei. În legătură cu această concesiune, a primit şi autorizaţia necesară pentru funcţionare.

Societatea se ocupă în special cu exploatarea de cărbuni, livrând şi C. F. R. În ultimul timp însă, primind meru impulsuri, a fost nevoită să-şi urce capitalul, ca să se estindă după cum i-se impune în faţa sporirii comenzilor ce primeşte şi cari reclamă şi sporirea lucrătorilor şi continuarea dezvoltării acestei importante întreprinderi rentabilă.

A nagyszebeni „Hager” sörgyár termelési kvótájának felosztását tárgyalta meg a Romániai Sörgyárak Országos Kartelszövetsége

A Romániai Sörgyárak Kartelje az elmúlt hét pénteken tartotta Sege váron a „sillag”-szálloda nag terében választmányi ülését. A gyűlésen a központi iroda folyó ügyeit és adminisztrációs kérdéseit tárgyalták meg, majd sor került a nem régen megszűnt „Hager” nagyszebeni sörgyár kvótájának felosztására a kartelhez tartozó sörgyárak között.

A megszünt gyár évi produkciójának összmennyisége minlegy 5000 hektolitert tett ki, amely a karteli osztott sörgyárak összproduktumának 2 százalékának felel meg. A kvóta elosztása kérésben a sörkartel választmánya a legteljesebb megegyezésre utott.

A festékgyárak egységes árai

Nagyváradai tudósítónk jelenti, hogy a festékgyárak átmeneti jellegű árkarteltt alapítottak, amennyiben több fontos árura nézve megállapodtak bizonyos egységárban. Így a cinkfehér árát 39.60 lejben határozták meg.

A Banca Românească clujii fiókja saját palotájába költözött

November elsejével a Banca Românească kolozsvári fiókja irodáit a Str. Universităţii-ből (Egyetem-utca) a Calea Reg. Ferdinand 12. szám alá helyezte át a Parisien Aruházról megvett saját palotájában. A bank igazgatósági és forgalmi helyiségei a palota földszintjén van elhelyezve, míg az első emeletet a bank felparcellázta és privát és kereskedelmi vállalatoknak adta ki bérbe, a második emeletet pedig a bank saját tisztviselőik részére lakásoknak tartotta fenn.

A nagyváradai Fibra Rt. brassóba helyezte át székhelyét

A nagyváradai Fibra Rt. ruházati cikkek és készruhák nagykereskedelmi vállalat központi székhelyét Nagyváradról Brassóba helyezte át. A vállalat irodája már a folyó év december 15-én megkezdte Brassóban működését. A vállalat irodája az Ageco volt irodahelyiségében lesz berendezve.

Inlesnirea prosperărei economice române

Desvoltarea exportului și importului — Chestia impozitelor și sarcinilor exagerate — Branșei forestiere și morăritului i-se vor acorda Inlesniri de export — Schimbări radicale pe toate linii

Di Voicu Nițescu, ministrul Ardealului în linii generale a arătat redactorului nostru programul guvernului

Dl. Voicu Nițescu, ministrul Ardealului, sosind Miercuri cu dl. Vaida, ministru de interne la Cluj, la Prefectură a fost rugat să ne dea câteva amănunte despre preocupările economice ale guvernului.

Redactorul nostru Valer I. Moldovan, i-a solicitat amănunte în următoarele chestiuni:

— Nomenclatura vamală este necesar să fie revizuită cât se poate de urgent, pentru a se modifica după cerințele industriei și comerțului românesc.

— Ce dispoziții se vor lua pentru stabilirea importului produselor străine, cari stânenesc activitatea întreprinderilor noastre, cum a fost cazul și la importul ghetelor „Bata” din Cehoslovacia?

— Morile și comerțul forestier din România nu își pot valida interesele la export, fiindcă în urma taxelor vamale exagerate nu pot face față concurenței produselor străine pe piețele din străinătate. Ce dispoziții se preconizează în această direcție, pentru a asigura piața produselor române în străinătate?

— Industria și comerțul de fier prin ce modalități i-se va asigura prosperitatea?

Dl. ministru Voicu Nițescu, între altele, ne-a subliniat, că dl. Vaida mi-a schițat cea mai ardentă preocupare a guvernului care este împrumutul și stabilizarea.

Dl. Voicu Nițescu, în continuare ne-a declarat următoarele:

— Împrumutul și în special stabilizarea, care se urtează, fiind una dintre cele mai ardente preocupări ale guvernului dlui Maniu, — sunt merrite să contribuie la îmbunătățirea situației noastre.

— După stabilizare, guvernul va prezenta parlamentului proiecte de legi din toate ramurile, după necesitățile economice ale țării, căutând să modifice cât se poate de radical regimul de azi și contribuind la reorganizarea vieții economice, în toate direcțiile, după cum reclamă interesele țării.

— După ce se vor termina alegerile și se vor prezenta proiectele aceluiași parlament, cu plăcere îți voi acorda toate amănuntele ce le solicită acum detaliat.

— După o convorbire mai scurtă de altă ordin, am plecat mulțumindu-l dlui ministru pentru amabilitatea ce ne-a acordat.

Az UGIR központi választmánya forgalmi és fényüzési adótörvény, továbbá az áruhitelkre kivetett 20 százalékos taksa ellen foglalt állást

De'egációt menesztenek a közmunkaügyi miniszterhez a bérvizonyok rendezése végett

A Romániai Gyáriparosok Országos Szövetségének központi választmánya az elmúlt héten népes gyűlést tartottak Bukarestben, amelyen az ország különböző részeiből érkezett gyáripari reprezentánsok nagy számmal vetek részt. Az UGIR központi választmánya elsősorban is a munkások fizetésének ügyét tárgyalta le és határozati javaslatot szavaztak meg, mely szerint

kérni fogják a kormányt, hogy a nemzetközi munkaügyi konferencia által elfogadott bérszabályozási törvényt Romániában ne érvényesítsék,

mert az nem felel meg az ország viszonyainak, tekintve, hogy itt a munkabérek amugy is silányak.

A gyűlésen megtárgyalták azokat a módosztatokat, amelyekkel a munkásokat baléset ellen biztosítani lehet olyan feltételekkel, hogy az

ugy a gyárosok, mint a munkások érdekeinek megfelelő legyen.

Ezután a gyáriparosok szövetségének brassói titkára tervezetet olvasott föl arra vonatkozólag, hogy a kereskedelmi és iparkamarák eddigi rendszerétől eltérően, nem lehet üdvös különálló iparkamarákat létesíteni. Ezzel szemben viszont több felszólalás hangzott el, amelyek igenis kéri az iparkamarák szeparálását a kereskedelmi kamaráktól.

A választmányi ülés kiemelkedő ese-

ménye volt Mircea elnök határozati javaslata, amelyben

a forgalmi és fényüzési adó törvény módosítását kéri a gyáriparosok a kormánytól.

A határozati javaslatban rámutatnak arra, hogy a 10 és 15 százalékos fényüzési adót számos olyan iparcikkre is kivetik, amelyek nem esnek ilyen természetű megadóztatás alá. Ezenkívül a panaszok egész sorát halmozza föl,

amelyeknek eliminálása egyszer s mindenkorra tiszta helyzetet teremtene az annyiszor sérelmezett zavaros adózási rendszerben.

Osiceanu mérnök, a petroleumgyárosok szövetségének elnöke határozati javaslatban kérte a nyersolaj és petroleum exportvámjának leszállítását, valamint a forgalmi és fényüzési adó megszüntetését a petroleumtermékekre, végül az importvámok leszállítását

olyan anyagokra, amelyek a petroleum kitermeléséhez szükségesek.

A gyűlés programjának utolsó pontján a gyáriparosok által kibocsátott áruhitelre megállapított taksák megszüntetése szerepelt. Végül kimondták, hogy egy delegációt fognak meneszteni a közmunkaügyi miniszterhez a munkabérek rendezése ügyében.

Óriási fejlődés előtt a Pásztori és Hettmann sodronyszövetáru gyár

Elektrifikálják az üzemet — Uj modern gépek érkeztek a gyár részére Németországból

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” brassói munkatársától

A Pásztori és Hettmann-féle brassói sodronyszövetárugyár, amely eddig is az ország egyik legnagyobb ilyen gyára volt, nagy változás előtt áll. Ugyanis a vállalat két tulajdonosa, Pásztori és Hettmann, kik évekkal ezelőtt alapították a gyárat és akik ilyen nagyvá fejlesztették, elhatározták, hogy üzemeiket a külföldi nagy gyárak mintájára modernizálni fogják. A nyár folyamán Hettmann a cég egyik agilis főnöke kint is járt Németországban és németországi nagy vasgyárakban számtalan szakmai gépet vásárolt. A gépek ezelőtt pár nappal meg is érkeztek és azoknak a beépítését, valamint az üzemek elektrifikálási előmunkálatai pár hónapot fognak igénybevenni, amelyek befejeztével

a brassói Pásztori és Hettmann-féle sodronyszövetárugyár az ország első üzemű nagyüzemévé

válík.

A gyár eddig is nagy szerepet játszott az ország szakmai iparában és szállítási-ával nemcsak a magánfeleket látta el kitűnő minőségű áruval, hanem nagyméretű közszállítókat is eszközölt. Ezzel a nagymérvű beruházással egy olyan racionalizálást visznek keresztül üzemiükben Pásztori és Hettmann, amilyen csak teljesen modern alapokra fektetett gyáriparnál látható. Azáltal, hogy elektrifikálják üzemeiket, nemcsak a gyár teljesítőképességét és munkabírását emelték, hanem a kapacitásnál sokkal fontosabb minőségbeli előnyöket is biztosítottak termelvényeiknek.

Az építkezés befejeztével a gyárnak üzembelhozatalával egyidejűleg a Pásztori és Hettmann sodronyszövetárugyárról idejében részletes tudósítást fogunk közölni.

A kereskedelem válságának megoldását fogja követelni a december 2-án Aradon tartandó kereskedő-kongresszus

Kereskedő-hetet rendeznek Aradon

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Az Aradi Kereskedők Testülete december 3-tól kezdve december 10-ig bezárólag az egész aradi piac bevonásával kereskedő-hetet rendez, amely különböző vásárlási kedvezményekkel van egybekötve.

A kereskedők szövetsége a kereskedő-hét megnyitásául az aradi vérosháza nagytermében

december 2-án, vasárnap d. e. fél 11 órakor erdélyi és bánáti kereskedő kongresszust rendez.

amelyre a kormány tagjait s különösen a kereskedelmi miniszter urat is meghívta.

Az Aradon tartandó kongresszus elsősorban is demonstrálni fogja az erdélyi és bánáti kereskedői társadalom szolidaritását és fegyelmességét, mert csak ez es tben számolhat arra, hogy sérelmeik orvosolva és kívánságaik teljesítve lesznek. Éppen ezért az aradi kongresszusra való felvonulásunk imponálónak ígérkezik.

A vidéki egyesületek a kongresszuson a kereskedelem existenciális kérdésére való tekintettel minél több delegátus útján képviseljük magukat.

A kongresszus az erdélyi és bánáti kereskedelem aktuális problémáival fog foglalkozni. A végleges programot akkor foják megállapítani, ha a kormány tagjaitól és a meghívott intézményektől részvételük tekintetében a válaszok már beérkeztek.

))Celloledin((

NITROLACK, az a legújabb amerikai módszer alapján előállított

melyet a GYÁRAK és FESTŐMESTEREK, AUTÓK, VASUTI KOCSIK ÉS TÖMEGTÁRGYAK FESTÉSÉRE (BEVONÁSÁRA)

legelőnyösebben és legbiztosabban használnak.

A „CELLOLEDIN” spritzpisztollyal dolgozandó fel és minden színben higitókkal és „LEDA” lakkgyár Rt. a hozzávaló alapozó anyagokkal szállítja a TIMIȘOARA.

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprinderă Aradana pentru Industria Lemnului
CZEIGER, ROZNIȘ & C-ral
ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

Remedierea doleanțelor industriei și comerțului

Dispozițiile severe față de întreprinderile abuzive de asigurări reciproce. Se va ușura situația industriei ospitaliere și alimentare — Inlesnirea prosperării automobilismului — Cea mai urgentă problemă este tranșarea împrumutului pentru înlăturarea crizei economice

DI Vaida-Voevod, ministru de interne a precizat redactorului nostru preocupările economice ale guvernului dlui Maniu

Dl. Vaida-Voevod, unul dintre cei mai marcanti membri ai guvernului dlui Maniu, sosind Miercuri în Cluj, împreună cu dl. Voicu Nițescu, ministrul Ardealului, la gară a fost întâmpinat între alții și de către redactorul nostru Valer I. Moldovan, care i-a solicitat următoarele chestiuni:

— Ce măsuri intenționează guvernul să ia pentru a preîntâmpina abuzurile și exerocheriile, cari se săvârșesc, sub pretextul asigurărilor reciproce, în detrimentul populației naive și încreduloare?

— Industria ospitalieră și alimentară este expusă mereu unor șicanе sub pretextul orei de închidere, supunându-se la taxe și vexațiuni insuportabile, în urma căroră luptă cu mari greutăți. Ce proiecte are guvernul pentru înlăturarea acestor inconveniențe?

— Desvoltarea automobilismului în streinătate se spriginește prin toate mijloacele și în acest scop drumurile se îngrijesc cu cea mai mare atenție, pe când noi se întrec, ca se reglementeze circulația acestor vehicule motrice, sub pretext, că ar face concurență C. F. R.

Guvernul dlui Maniu va urma pilda streinătății, încurajând automobilismul în România, după normele civi-

lizației occidentale?

— Legea speculei s'a declarat inconvenientă de către unii membri ai guvernului. Ce proiecte are guvernul în această privință?

Dl. Vaida-Voevod, a subliniat în genere, că toate aceste chestii se vor soluționa după necesitate. În continuare dl. Vaida a spus următoarele:

— În primul rând, cea mai ardentă problemă de soluționat, este cea a împrumutului, pentruca să putem urgenta stabilizarea, de care depinde îmbunătățirea situației generale și înlăturarea crizei economice.

— După alegeri, guvernul va veni cu o serie de proiecte salutare, menite să reorganizeze radical, după nevoile țării, toată viața economică și administrativă.

— După constituirea parlamentului, voi avea ocazia să vă dau amănunte mai detaliate, când se vor prezenta proiectele necesare.

Dl. Vaida, la insistențele mele de a mi mai acorda câteva amănunte, din aceste proiecte, s'a mulțumit să-mi declare zimbînd:

— Doar restul îl știți Dta! — Grăbindu-se la Prefectură, unde-l așteptau reprezentanții autorităților din Cluj.

Az Ókirályságban is terjeszkedik az Adriatic de Asigurare din Triest S. A. biztosítóintézet

A terjeszkedés első lépéseként központi igazgatóság létesült Bukarestben — Új székházat vásárolt magának az intézet — Folyik a vidéki képviselők beszerzése

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

Annak idején beszámoltunk arról, hogy a kolozsvári központtal működő *Adria Biztosítóintézet Rt.*, amelynek aktivitása eddig csak a csatolt területekre, illetve Erdély, Bánság, Körösvölgye, Máramarosra terjedt ki, december elsejével úgy a Regátban, mint az ország többi kapcsolatos területein nagyarányu terjeszkedés után megkezdte működését.

Az intézethez közelálló körökből nyert értesüléseink szerint a beszerzési munkálatok az országos hálózat megteremtésére előrehaladott stádiumban vannak. A terjeszkedő biztosítóintézet az „Agricola” biztosítóval közösen

mintegy 30 millió lejért hatalmas székházat vásárolt Bukarestben,

amelynek helyiségeiben a közeli napokban berendezik a központi vezérigazgatóság irodáit. Az új székházban fogják összpontosítani az Adriatic teljes szervezeti és az ország különböző részeiben levő fiókképviselőket is innen irányítják. A biztosítóintézet ügyvezető-igazgatója Szalay László ismert biztosítási szakember, míg az intézet romániai vezérképviselője az érvényben levő kereskedelmi törvény elő-

írásainak megfelelően *Brancoveici Emil* egyetemi tanár.

A reorganizált és hálózatban kibővült biztosítóintézet december elsejével kezdi meg működését, amellyel egyidejűleg az ország összes fiókképviselői az új centralizációnak megfelelően szintén aktivitásba lépnek.

Az *Adria Biztosítóintézet Rt.* Kolozsváron működő jelenlegi igazgatósága továbbra is megmarad regionalis irányítású minőségben és az erdélyi, bánáti, körösvölgyi, máramarosi fiókképviselők beszerzését és vezetését fogja ellátni. A kolozsvári regionalis igazgatóság vezetője dr. *Tassy Betz László*, igazgatóhelyettese pedig *Boross Sámuel* lesz. Az *Adria Biztosítóintézet Rt.* terjeszkedése jelentős eseménye a romániai biztosítási piacnak. A tranzakcióival az Ókirályság, valamint a csatolt területek gazdasági élete jelentős vállalattal gyarapodik, mert december elsejével egy olyan biztosítóintézet kezd meg fokozott mértékben széleskörű aktivitását, amely rentabilis és világhírnévnek örvend.

Situația pieței cărnei în Viena

Raportul S. A. Deutschösterreichischer Wirtschaftsverband für den Viehverkehr din St. Marx despre piața cărnei

După ultimul buletin oficial din 23 Nov. a. c. a societății vieneze Deutschösterreichischer Viehverkehr A. G. tendința pieței cărnei în Viena este mai vioie, prețul cărnei de taur pe picioare s'a urcat cu 5 groschi de kgr. restul au rămas neschimbat.

În această zi s'au oferit 182 boi, 246 tauri, 204 vaci, în total 697 bucăți vite austriace; 588 boi, 162 tauri, 126 vaci, în total 876 bucăți vite de origine din Ungaria; 117 boi, 6 vaci, în total 13 bucăți din Cehoslovacia; 164 boi, 100 tauri, 53 vaci în total 317 bucăți din Jugoslavia; 1150 boi, 52 tauri,

3 vaci, în total 1205 bucăți vite din România. În total s'au oferit: 2201 boi, 560 tauri, 457 vaci deci, 3218 bucăți vite.

S'au încheiat vânzări cu următoarele prețuri în șilingi austriaci, per kgr. viață:

Boi: extrem 2'10—2'15, prima 1'85—1'95, secunda 1'15—1'35, terția 0'90—1'—, Tauri: extrem 1'30—1'35, prima 1'25—1'30 secunda 1—1'10, terția 0'90—1'—, Vacii: extrem 1'40—1'50, prima 1'20—1'30, secunda 1—1'10, terția 0'90—1'—, Vite slabe kgr. viață 0'60—0'70 șilingi.

A Deutschösterreichischer Wirtschaftsverband für den Viehverkehr A. G. hivatalos jelentése a bécsi állatvásár helyzetéről és irányairól

A Deutschösterreichischer Wirtschaftsverband für den Viehverkehr A. G. november 23-iki jelentése szerint a bécsi állatvásáron a kereslet kisse megelégnék. Különösen a bikák kilogrammonként 5 grosch emelkedett, míg a többi husarak változatlanok maradtak.

Belföldi elárlásban 182 ökröt, 246 bikát és 209 tehenei, míg magyar exporttal 588 ökröt, 162 bikát, 126 tehenei hajtottak fel, Csehszlovákia 117 ökröt, 6 tehenei összesen 123 állatot hajtottak fel, a jugoszláviai export 164 ökröt, 100 bikát, 52 tehenei, összesen 317 marhát szállított Bécsbe. Ezzel szemben Romániaól 1150 ökröt,

52 bikát 3 tehenei, összesen 1205 különböző marhát exportáltak. Ezek szerint a bécsi november 23-iki jelentés szerint az elmúlt héten összesen 2201 ökröt, 560 bikát, 457 tehenei, vagyis összesen 3218 marhát hajtottak fel.

Köések elősúlyban per kilogramm extrem ökrök 2.10—2.15, prima 1.85—1.95, secunda 1.15—1.35, tercia 0.90—1, extrem bika 1.30—1.35, prima 1.25—1.30, secunda 1—1.10, ercia 0.90—1, extrem tehén 1.40—1.50, prima 1.20—1.30, secunda 1—1.10, tercia 0.90—1, silling. Sovány csontmarha 0.60—0.70 siling.

Prima Casă de Economii „Almășana” din Almas, își sporește capitalul dela 1 la 5 milioane

Banca din Almas a ajuns să devină una dintre cele mai importante institute financiare

Între institutele financiare din provincie, foarte puține se pot lăuda cu activitatea rodnică și dezvoltarea, pe care o înregistrează Prima Casa de Economii „Almășana” din Almas.

Dovada rentabilității acestui institut ne-o servește de altfel și necesitatea încercării capitalului societății al acestei bănci, care dintr'odată, își sporește dela unul deadreptul la cinci milioane lei capitalul. Dublări de capitaluri se mai pomenesc destul de des, dar încercări nu prea. Meritul pentru dezvoltarea acestui institut, pe lângă direcțiune, desigur îl are directorul executiv, care a fost în stare să asigure o frumoasă prosperitate băncii provinciale „Almășana”.

Fabrica și Turnătoria de Fier din Cluj își dublează capitalul

Mare fabrica se dezvoltă mereu, în urma activității cedepune personalul condus de dl director Ungar

Fabrica și Turnătoria de Fier din Cluj, a primit concesiune, ca să-și urce capitalul dela 4 la 8 milioane Lei.

Întreprinderea necesită aceasta sporire, pentru a se estinde și mai intensiv.

Fabrica și Turnătoria de Fier din Cluj, de altfel, continuă să se dezvolte mereu sub înțeleapta conducere a dlui director general Ungar, având lucrări și comenzi în permanență atât de multe, încât se necesita de mult estinderea acestei întreprinderi, a cărei sferă de activitate este cunoscută și apreciată chiar și în cele mai îndepărtate colțuri ale Ardealului, Bucovinei și Banatului.

„MIRA” légyfogó

minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

Utban a gazdasági konszolidáció felé

A kormány a gazdasági szabadságjogok biztosításával visszaállítja Románia nemzetközi ipari, pénzügyi- és kereskedelmi kapcsolatait

Bulgáriával már meg is kezdődtek a kereskedelmi tárgyalások — Magyarországgal és Németországgal is gazdasági egyezményeket köt Románia — Németország a Románia fölött gyakorolt pénzügyi ellenőrzés enyhítését kéri Kedvező mederben haladnak a kölcsöntárgyalások

Lapunk legutóbbi számában részletesen ismertettük az új kormány nagyszabású gazdasági programját. Popovici Mihály pénzügyminiszter eddigi aktivitása már is igazolni látszik a pénzügyi program keresztlövetelét, amely lassanként oda fog vezetni, hogy Románia pénzügyi élete enyhültebb atmoszférába kerül, a gazdasági élet többi ágazatai pedig mintegy komoly hinterlandra támaszkodhatnak majd.

Az új kormány gazdasági programjával az egész vonalon megvannak elégedve, ami pedig a pénzügyminiszter, az ipar- és kereskedelemügyi miniszter állásfoglalását illeti, megállapíthatjuk, hogy eddigi nyilatkozatai magas koncepciójúak és a konszolidáció eszméit szolgálják.

Románia külföldi kapcsolatainak sürgős rendezése

Az eddigi kormányzatoknak nem egyszer hibájául rótták fel, hogy a külföldi tőkével szemben a lehető legridegebb magatartást tanúsították. Mindenki élénk emlékezetében lehet még az a pénzügyi politika, amelyet Brătianu Vintila volt pénzügyminiszter inaugurált a békeszerződések aláírása után. Már kezdettől fogva a revalorizálás elvét hirdette, mint olyan egyedül helytálló pénzügyi operációt, amely az ország pénzét, a lejt mentesítheti instabilitásától és amely kurzusának állandó fluktuációját is megszüntetné.

A revalorizációs eszmék fentartásával járt a külföldi tőkével való érthetetlen idegenkedés. Akkor, amidőn az ország kereskedelme, ipara és pénzügyi élete a visszafejlődés jegyében volt kénytelen egyik napról a másikra tengődni, mert

a pénzügyi krízis nyomozó sulya elzárta a kibontakozási lehetőségeket,

szigorú törvények és indokolatlan gazdasági rendelkezések zárták ki a külföldi tőkét Romániából.

Ez az éra maga után vonta, hogy Románia valóságosan kiesett a nemzetközi gazdasági vérkeringéséből. A háboru előtti és a háboru alatt megteremtett gazdasági relációink lassanként megszakadtak, a legyőzött államokkal pedig

az izolációs pénzügyi politika miatt szintén nem lehetett a háboru előtti gazdasági relációkat visszaállítani.

Ez az elzárkózási politika Románia gazdasági életében lépten-nyomon érezte káros hatását. Az európai államok nagyrésze nem volt tekintettel a romániai kereskedelem és ipar kapacitására és nemzetközi érdekeire, mert

nem voltak kereskedelmi, ipari és pénzügyi egyezmények, amelyek a külföldi relációkat szabályozhaták volna.

Még a közvetlenül szomszédos államokkal sem csináltak szerződéseket,

holott ezekre mindenkor a legnagyobb szükség lett volna.

Vegyük mindezekhez hozzá a belső uralkodó zilált gazdasági viszonyokat, a lehetetlen vámtörvényeket és a szállítási mizériákat és akkor megfogjuk érteni, hogy nem történhetett más tíz év alatt, mint ami valóban bekövetkezett: az export fokozatos visszafejlődése. A romániai ipar és mezőgazdaság pedig lassanként elvesztették hegemoniájukat a külföldi piacokon, sok ágazatban teljesen kiszorultak a piacokról.

Az új kormány magatartása

Amíg Romániában a gazdasági testület hiábavaló harcot vívtak egzisztenciális érdekeik biztosításáért, addig

az európai államok behálózták egymást különböző egyezményekkel. Ebből a nemzetközi egyezményhálózatból Románia teljesen kimaradt.

Igy tehát örömmel regisztráljuk, hogy Maniu Gyula kormánya programjában

az általános gazdasági béke és jó viszony megteremtését hirdeti

az egész világgal szemben.

A kormány ugyanis elhatározta, hogy az összes államokkal gazdasági egyezményeket fog létesíteni, amelyek

magukban foglalják az idegen tőke egyenjogúságát Romániában;

ettől várja az ország az ipari fellendülést, a többi szerződésektől pedig a román gazdasági élet konszolidálását.

Kormányhoz közelálló gazdasági körökből nyert bizalmas információink szerint

a kormány már meg is kezdte a tárgyalásokat a nemzetközi gazdasági hálózat kiépítésére.

Elsősorban is Bulgáriával indultak meg a tárgyalások a gazdasági egyezmény megteremtésére vonatkozólag és amennyiben az egyezményt sikerül nyelbeütni, úgy a közeljövőben Románia egyik szomszédos országával, egyben pedig a Balkán egyik legfontosabb államával megindul a gazdasági vérkeringés.

Az optámpör kedvező elintézése után

sor kerül majd a Magyarországgal megkötendő gazdasági egyezmény realizálására is.

A román-magyar gazdasági viszony rendezése az export szempontjából különösen nagy fontossággal bír, mert közvetlenül szomszédos állam lévén meguyílnak a nyugateurópai államok piacai is a román ipar és exportkereskedelem számára. Az egyezmény az import szempontjából is jelentőséggel bír,

mert ezáltal a romániai kereskedelem az eddigénél jóval olcsóbb áron fog majd hozzájutni azokhoz az árucikkekhez, amelyeket Romániában a mai viszonyok között nem lehet előállítani.

Néhány beszédes adat a külföldi relációkról

A külföldi relációk megteremtésének fontosságát legbeszédebben a kereskedelemügyi miniszterium legutóbbi statisztikája, amely a következő képet mutatja:

Romániából Magyarországra az utóbbi hónapokban mindössze csak 85—110 kilogramm vadrepeét exportáltak, ami távolról sem fedti a magyarországi piac felvevőképességét. Ugyanez a helyzet a többi mezőgazdasági cikkekben is.

Németországba, Olaszországba, Belgiumba és Franciaországba pedig a minimálisan jóval aluli mennyiséget exportáltak Romániából.

Bulgária és Egyiptom pedig, amelyek Románia legjobb felvevőpiacai voltak, az előző évekhez mérten alig figurálnak Románia külkereskedelmi mérlegében.

A statisztika más közép európai országok kimutatásával összehasonlítva

nagyon kedvezőtlen külkereskedelmi mérleget állapít meg Romániáról

és főleg ez a körülmény indította arra a kormányt, hogy sürgősen rendezze Közép európa összes államaival Románia gazdasági kapcsolatait.

Németország Románia pénzügyi ellenőrzésének enyhítését kéri

Az új kormány magatartása és álláspontja a külföldi tőke és a szomszédos államokkal szemben Romániát már is kedvező színbe hozták a külföldi gazdasági közvélemény előtt. A kölcsöntárgyalások kedvező mederben folynak és a napokban érkeznek Bukarestbe a külföldi bankárok, hogy a kölcsönszerződést véglegesen megszö-

vegezzék és hogy azt a legrövidebb időn belül aláírják.

Különösen Németországban nyilatkozik meg kedvező hangulat Románia iránt,

amit csak mélyíteni fog a közeljövőben megkötendő kereskedelmi egyezmény.

Most már komoly stádiumba lépett az az elhatározás is, hogy a német „D” bankok is résztvegyenek a román kölcsön folyósításában. Ezek közé a pénzintézetek közé tartoznak a: *Disconto-Gesellschaft, a Dresdener Bank, Deutsche Bank, Darmstädter Bank* és a többi D. betűvel kezdődő német pénzintézetek, amelyeknek trösztjei vezetését a berlini *Disconto-bank* látja el.

A hatalmas német tröszt elnöke, *Solmsen néhány nappal ezelőtt Párisban már meg is kötötte az egyezséget a francia-amerikai tőkecsoporttal, amely Romániának folyósítani fogja a kölcsönt.*

A német bankok csak azt kötötték ki, hogy Romániában egyenlő elbánásban részesüljenek a francia és amerikai pénzintézetekkel.

Ugyanakkor a német trösztigazgató tudomására hozta a francia-amerikai tőkecsoport képviselőinek, hogy

a jelenlegi körülmények között nem látják a szükségességét annak, hogy Románia továbbra is az eddig gyakorolt szigorú pénzügyi ellenőrzés alatt álljon,

ha pedig lehetséges, szüntessék be teljesen ezt a felügyeletet.

A német tőke kedvező frontváltásának Románia gazdasági életének szempontjából óriási jelentősége van, mert végre elérkeztünk ahhoz az etap-hoz, hogy helyreáll az állam iránti külföldi bizalom, a hitellet biztonsága pedig olyan proporcioikat vesz majd, hogy Romániának valóban sikerülni fog teljes intenzivitással bekapcsolódnia a kereskedelmi, ipari és pénzügyi élet nemzetközi vérkeringésébe.

Ez pedig az első lépés a belső és külső konszolidáció felé.

Intensificarea relațiilor economice între România și Polonia

Camera de Comerț și Industrie din Cluj ne anunță că, la Verșovia, cu sediul la *Legățiunea Română, Ulița Wiewasca No. 10. s'a înființat o agenție comercială al cărei obiect comercial este dl Corneliu D. Bălăcescu. care stă la dispoziția celor interesați, pentru orice informațiuni comerciale.*

Fabrica de confecțiuni „Fibra” și-a mutat sediul la Brașov

Fibra S. A. din Oradea una dintre cele mai mari fabrici de confecțiuni din România isi mută sediul dela Oradea la Brașov. Inainte de transferare sediului, fabrica

și-a sporit capitalul social dela 5 la 15 milioane lei.

O parte din noua emisiune a fost preluată de către Ageco S. A. din București.

In legătură cu sporirea capitalului social, Fibra și-a amplificat uzinele mutându-și sediul la Brașov.

Intreprinderea va lua parte și la furnizările publice,

alături pen'ru armată, cât și pentru celelalte autorități de stat. Transferarea sediului s'a făcut deja încă cu data de 15 Decembrie biroul central de vânzare, precum și producțiunea va începe la Brașov.

Speciális városi és utikabátok, külföldi la. nappabőr-kabátok, őszi trenchcoatok

Ia, teveszór béléssel.

NEUMANN M.

CLUJ, FÖTÉR 14. FÉRFI-ÉS FIURUHAÁRUHÁZ

Estinderea activității Societății Adriatică de Asigurare din Triest în vechiul regat

Inițierea unei direcțiuni centrale în București — Societatea cumpără palat propriu — Organizarea reprezentanțelor în întreaga țară

— De-a ccesponde tul nostru din capitală —

Am fost primii cari am anunțat în „Ardealul Economic” că Societatea Adriatică de Asigurare din Triest, care mai înainte funcționa având centrala în Cluj, și a cărei activitate nu se estindea decât asupra provinciilor alipite de dincoace de Carpați, adică asupra Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului,

cu începerca dela 1 Decembrie a. c. se va organiza și pentru funcționarea pe teritoriul vechiului regat și acelorlalte provincii alipite.

După cum aflăm lucrările de organizare sunt în stadiu înaintat, astfel că societatea, — care în București a cumpărat împreună cu Societatea de Asigurări „Agricola” un palat în valoare de de cea 30 de milioane, — își va instala în curând birourile direcțiunii centrale în acest palat, de unde se vor conduce toate agendele și toate reprezentanțele acestei societăți din întreaga țară. Directorul gerent al So-

cietății este dl Ladislau Szalay, iar reprezentantul general al Societății în România conform codului comercial în vigoare este dl profesor univ. Emil Brancovici. Societatea își va începe după toate probabilitățile după cum am spus mai sus — activitatea în vechiul Regat și celelalte teritorii cu data de 1 Decembrie.

Direcțiunea actuală din Cluj a Societății Adriatică de Asigurare în Triest va rămâne direcțiunea particulară regională pentru organizațiile și conducerea afacerilor pe teritoriile Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, iar conducătorul direcției regionale va fi dl dr. Ladislau Tassy-Betz, iar locțiitor Samuilă Boros.

Prin estinderea activității soc. de asigurare „Adriatică” viața economică și de asigurări din vechiul Regat și provinciile alipite câștigă un important factor în această societate solidă și cu renume mondial.

Soluționarea crizei comerciale o va pretinde congresul comercianților care va avea loc în 2 Decembrie a. c.

O săptămână de organizare în Arad

— Dela redacția noastră din Arad —

Corporația Comercianților din Arad dela 3 până la 10 Decembrie organizează o săptămână comercială generală. În legătură cu aceasta Corporația organizează și

un congres pe ziua de 2 Decembrie la orele 10½ a. m.

la care sunt invitați și membrii guvernului, împreună cu ministrul de industrie și comerț.

Congresul are menirea să demonstreze solidaritatea comercianților din Arad, pentru că numai astfel poate să obțină comercianții remediarea doleanțelor, ce au. Din acest motiv con-

gresul promite să fie foarte important, reprezentându-se toate firmele comerciale la acest congres, care

se va ocupa cu problemele actuale ale comerțului din Ardeal și Banat.

Programul definitiv al congresului se va stabili însă numai după ce vor sosi toate răspunsurile.

Chestiunile de încartiruri le soluționează dl dr. Sigismund Szöllösy, Arad, Piața Avram Iancu No. 21 și biroul central: Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 6.

Lichidarea Băncii Asociate din Arad

Incidentul între micii depunători și comisiua de lichidare

Primim dela corespondentul nostru din Arad: După multe tratative și încercări eșuate de a declara Banca Asociață din Arad, în stare de faliment, s'a crezut că lichidarea băncii va merge ușor. Totuși adunarea generală a acționarilor, ținută săptămâna aceasta a fost foarte agitată.

S'a produs un incident între depunătorii mici și comisiunea de lichidatori.

În urma unor desbateri lungi au fost aleși în comisiunea de lichidare dnii dr. Ioan Robu și dr. Eugen Fischer. Dl Fischer n'a acceptat însărcinarea ce i-s'a oferit, așa că a fost ales în locul lui dl Ioan Moscu. Depunătorii s'au opus și au provocat scandal, așa că președintele adunării a fost silit să suspende desbaterile.

După restabilirea ordinii dl Gr. Romanescu, președintele comisiunii de lichidare a declarat că după incasarea sumelor cuvenite băncii în urma imobilelor vândute,

o rată 12 la sută va fi plătită de-

punătorilor în cursul unei Ianuarie.

Cu rata asta depunătorii vor fi avut primit 20 la sută. Sunt speranțe că, după câteva luni, vor primi o rată nouă, mai mare.

N. B. PERRY

EXPOZIȚIE PERMANENTA:

CLUJ, STR. REGINA MARIA 2. TELEFON 999.

Mare asortiment în automobile de lux, diferite feluri și tipuri, șasiuri-camione, camionete, toate din ultimele modele, tractoare, mașini agricole, piese de schimb și accesorii originale, cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”. Livrare imediată.

GARAJ ȘI ATELIER:

CLUJ, STRADA BACIU No. 6. — TELEFON 99.

Garaj de automobile, atelier modern de reparație, piese de schimb și accesorii originale, benzin, ulei, mai ieftin ca oriunde, serviciu ziua și noaptea, Cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”.

Nouă deciziuni de interpretare ale legii timbrului

Dela comisiua timbrului din ministerul de finanțe

Comisiunea centrală a timbrului din ministerul de finanțe a examinat nouă cazuri de interpretare și aplicare a legii timbrului și impozitului pe actele și faptele juridice, dând următoarele deciziuni:

1. Actele prin care statu', județul sau comuna dă un alt imobil expropriatului în schimbul prețului ce i-s'a fixat prin hotărârea de expropriere, constată de fapt două acte juridice, independente unul de celălalt și anume: pe de o parte exproprierea imobilului trecut în proprietatea expropriatului, iar, pe de altă parte transmisiunea proprietății dela acesta la expropriat a imobilului dat în schimbul prețului primului imobil.

Un asemenea act va fi deci supus la impozitul proporțional prevăzut de art. 15 § 8 din legea timbrului pentru fiecare din aceste 2 acte juridice, adică la 3% pen-

tru expropriere și 6% pentru celălalt transmisiune.

Când este scutit de impozitul proporțional fondul de rezervă

2 Legea timbrului în art 15 § 7 suoune la impozitul proporțional capitalul social adus de asociați fie la constituirea societății, fie ulterior sau cu ocaziunea fuzionării mai multor societăți din care una își păstrează individualitatea.

Fondul de rezervă, prevăzut de art. 184 codul comercial ca fiind constituit dintr'o preluare anuală asupra beneficiilor nete impusă societăților anonime în scopul limitat al acoperirii eventualelor deficiente ce ar surveni în cursul funcționării lor iar nu pentru a fi întrebuințat în operațiunile acelor societăți, nu poate fi considerat ca un adaus la capitalul social și deci supus impozitului proporțional ca atare.

Ședința comisiei speciale economice

Comisiua specială economică, în ultima sa ședință, a luat următoarele hotărâri.

— **Casa de Făstrare și Credit din Reghin** și împrejurimi, cu sediul în Reghin a primit autorizația pentru un spor de capital de la 1 milion la 5 milioane lei.

— **Institutul de Credit al Reuniunii Poporale din Oradea-Mare**, a primit autorizațiune pentru un spor de capital de la 4 milioane la 10 milioane lei.

— **Lascuci S. A. de transporturi internaționale din Timișoara** a primit autorizația pentru funcționare și înregistrare a firmei cu un capital de 500 mii lei.

— **„Hercules” fabrică de tricoteje și ciorapi**, societate cu garanția limitată din Cernăuți, a fost autorizată să înființeze o sucursală la Botoșani.

— **„Transilvania fabrică de filme S. A. Cluj** a primit autorizația de funcționare și spor de capital de la 150.000 la 2 milioane lei precum și schimbarea firmei în „Transilvania” S. A. pentru comerțul de filme și exploatarea de spectacole cinematografice.

Totodată Comisiua a lăsat în studiu cererea firmei „Industria forestieră Mehadia S. A.” din Caransebeș.

Fabrica Renner a primit autorizație să-și urce capitalul dela 40 la 80 de milioane

Estinderea impozantei fabricii de piele din Cluj

Fabrica de piele Frații Renner din Cluj, i-s'a acordat de către Comisiua Economică Specială, ea să-și urce capitalul dela 40 la 80 de milioane. Direcțiunea a și primit autorizația, urmând, ca să convoace o adunare generală extraordinară, pentru a lua hotărâri cu privire la noua emisiune, niuzându-se, ca în schimbul datorțiilor ce are pe piață fabrica, să se acorde ac-

țiuni, cointeresându-i în întreprindere pe creditorii, după posibilitate.

Urcarea de capital i-a fost necesară fabricii pentru a-și soluționa și chestia estinderei și investițiilor noi, în urma cărora aceasta întreprindere începe să devină aproape cea mai mare fabrică de piele și ghete din România.

Fabrica Renner din Cluj, de altfel este cunoscută nu numai pe piața din Ardeal și Banat, ci și pe cea din București.

A „Fibra” Rt. konfekcióggyár Brassóba helyezte át székhelyét

A nagyváradi Fibra Rt., amely Románia egyik legnagyobb konfekcióggyára székhelyét és üzemét Nagyváradról Brassóba helyezte át. Az üzemáthelyezést megelőzően a Fibra a'apt kétét 5 millióról 15 millióra emelte fel

Az új emisszió egyrészt a bukaresti Ageco Rt. vette át, amely a Fibránál nagyobb érdekességet vállalt.

Ezzel egyidejűleg a Fibra újabb üzemhővitést hajtott végre. A vállalat működését kiterjeszti közszállatokra is és részt vesz egy a hadsereg, mint az állami hatósági egyenruhák árlejtésén. A Fibra új üzemáthelyezést már keresztiül is vitte és eladási kö-pontja, valamint az üzemi termelés dec. 15-ével már meg is kezdte működését Brassóban.

Legjobb cipőkrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN”

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

Ajânlja nõi luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.

Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

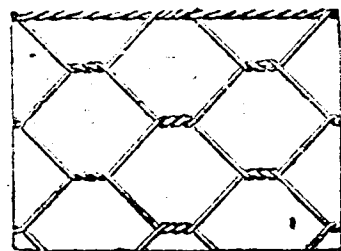
Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Többször csavart

horganyozott
sodronykerítés

négylele luckbőségben, külön-
böző drótvastagságban szállit bár-
milyen mennyiségben, valamint
tűskéshuzal sodronyszöveteket,
vas- és rézbutorokat, sodrony-
ágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és réz-
butorgyára BRASOV. Gyár:
Hálsó-u. 66. Telefon: 481. Rek-
tár: Kórház-u. 32. Telefon: 48 2

„VICTORIA”

PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYAR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru
ghete, trese, șireturi de
lama goufrate, șuilașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate

Gyárt:

mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tresset borítást és külön-
böző speciális paszományárut
elsőrangú kivitelben

::: I Telegram: Pasmanteria Victoria I :::

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :::

Saját tőkéi \$5 millió lej

Minden banküg-
yletet legelő-
nyösebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvári Rt. Gyulafehérváron
Rt. Nagybánya és Takarékpénztár Rt.
Nagybányán
Rt. Nagyenyed Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron
Rt. Szászrégenben és Hitel-
Bank Rt. Biharingon Szamosújváron
és Hitelbank Rt. Szamosújváron

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. ::: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

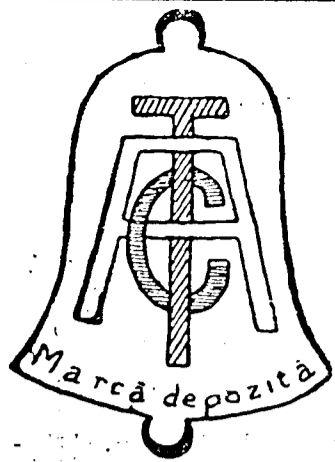
Abonamente — Előfizetési árak:

fară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1000 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1000 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek 2000 lei
Pentru străinătate }
Külföldre } 1500 lei.

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félèvre { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. old. } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători. „TACĂMUL” fabrică de argintării. Cluj, Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemeőbb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költségét, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sârmă lamina ă, fier de beton, cue de tot felul, sârmă arsă, sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuietoare de saci, arcuiri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskeshuzal, acelhuzal, vashuzal, rezezt, vashuzal horganyzott, szög minden méretben, zsákkötöző drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht, Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale

CLUJ—KOLOZSVAR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

ncursale—Fiókkintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Di-rau—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereada, Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuiesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. — Expozituri—Kirendeltségek: Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Románă—Maroshéviz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámitol: VALTÓKA I

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytársaság

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.

Fiókkintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkéei 36 millió lej

36

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.